

পদ্ম
চণ্ডিকাখ্যান ।

শ্রীকীর্তিচন্দ্র বিদ্যাভূষণ গোস্বামী-
কর্তৃক প্রণীত ।

বেঙ্গ ৥০ আট অনা মাথোঁন ।

পদ্ম
চণ্ডিকাখ্যান ।

—•••••—

শ্রীকীর্তিচন্দ্র বিদ্যাভূষণ গোস্বামী কর্তৃক

প্রণীত HISTORIC LIBRARY
(HEMANTH COLLECTION)
TEZPUR.

পদকর্তার অনুমতি মতে ।

এজেক্টি কোম্পানীৰ সহাধিকাৰী

শ্রীনন্দেশ্বর চক্রবর্তী দ্বারা প্রকাশিত ।

—•••—
ডিজিটাইজড।

গোবী শৰ্মাৰ যত্নে

শ্রীৰত্নেশ্বর চক্রবর্তীৰ দ্বাৰা ছাপা হৈছে।

শকাব্দ। ১৮৩০ :

১লা আশ্বিন ।

বিজ্ঞাপন ।

— ০ ৬ ০ —

ঈমান দিনে দেশৰ এটা অভাব পূৰ্ণজন । মাকণ্ডেয় পুৰাণাৰ্গত
দেবী নাহায়া চণ্ডীৰ নাম নজনা মানুহ বোধকৰো হিন্দুৰ ভক্তৰ
একানো নাৰ । কোনো বিপদ বা ৰোগহলে সকলোৱেই চণ্ডী পাঠ
কৰাই, চণ্ডী পাঠ দ্বাৰা অনেকৰ অভীষ্ট সিদ্ধি হোৱা দেখিব আৰু
জানিবলৈ পোৱা হৈছে । মূল চণ্ডী সংস্কৃত ভাষাত ৰচিত, সংস্কৃত
জন মানুহে তাৰ অৰ্থ গ্ৰহণ কৰি মন্থ বুজিব নোৱাৰ । কিন্তু
এতিয়াৰ পৰা ত্ৰী পুৰুষ সকলোৱেই চণ্ডীৰ মন্থ বুজিব পাৰিব ।
সম্প্ৰতি পূজাপাদ শ্ৰীশ্ৰীযুক্ত কীৰ্ত্তিকল্প বিদ্যাভূষণ গোস্বামী প্ৰভুৰ মন
চণ্ডীৰ পৰা সহজ অসমীয়া ভাষাত নানা বিধ পদ্ধতিৰে চণ্ডী ৰচনা কৰি
সকলোৰে এটা মহৎ উপকাৰ কৰিলে । এই “চণ্ডীকামান” পাঠ
বা জ্ঞানলৈ মূল চণ্ডী পঢ়িবলৈ বা জ্ঞানলৈ একো বাকী নাথাকে আৰু
আব্দ্যৰ আদিত এটা শক্তি বিষয়ৰ দিহানাম ৰচিদিয়া বাবে ত্ৰী
পুৰুষ সকলোৰে চণ্ডীৰ পদেৰেই নাম গাব পাৰিব ।
পুস্তক থানি সকলোৰে বিশেষকৈ ব্ৰাহ্মণ জাতিৰ উপকাৰী হব বেন
বিশেষনা কৰি মুদ্ৰিত কৰিলো । আশা কৰো স্বদেশসুৰাগী হিন্দু মানুহ
একোখানি গ্ৰহণ কৰি আমাক উৎসাহিত কৰিব । আৰু বৰ দোকক
সকলৰ অশাবধানতঃ কোনো চাইত বৰ্ণাশুদ্ধি থাকিলে সন্মত পামক
যেন দোষ ক্ষমা কৰে । কিমধিকমিতি শক ১৮৩০ ।

১লা আশ্বিন ।

প্ৰকাশক

শ্ৰীনন্দেন্দ্ৰ চক্ৰবৰ্ত্তী ।

উৎসৰ্গ ।

PLEASE HANDLE THE BOOK CAREFULLY

পৰমাৰাধ্যা—

শ্ৰীশ্ৰীদুৰ্গাদেবী শ্ৰীচৰণ কমলেষু ।

মাতঃ !

তযু কৃপা কণাবলে চণ্ডীৰ আখ্যান ;

পদবন্ধে তবপুত্রে কৰিলা ৰচন ।

কিবা সাধ্য আছে মোৰ ৰচো চণ্ডীপদ ;

কেবল তোমাৰ কৃপা আৰু আশীৰ্বাদ ।

অলঙ্কাৰ ৰসগুণ পদ্যৰ শৰীৰ ;

ৰাতি ছন্দ পদন্যাস শ্ৰুতি স্তম্ভকৰ ।

কিন্তু মই অল্পমতি স্থূল মোৰ জ্ঞান ;

ৰচনাত আছে মম অনেক দূষণ ।

তথাপি তোমাৰ শুভ পদিত্ৰে নামত ;

চণ্ডীকাৰ পদ থানি কৰিলোঁ অৰ্পিত ।

শিশু যদি দিয়ে তুণ হাতত মাৱৰ ;

জননী গ্ৰহণ কৰি কবন্ত আদৰ ।

DISTRICT LIBRARY
(HEM BARMAN COLLECTION)

TEZPUR.

PLEASE HANDLE THE BOOK CAREFULLY.

চণ্ডিকাখ্যান ।

—ঃঃ*ঃ*—

নমঃ শ্রীচণ্ডিকায়ৈঃ ।

জয় জয় জগদ্ধাত্রি জগত জননী ।
চৰণে শৰণ লৈলো তুমি নাৰায়ণী ॥
অজনত তুমি সৃষ্টি পালনত স্থিতি ।
সংহৰণে তুমি দেবি আতি ঘোৰশক্তি ॥
ব্রহ্মা বিষ্ণু মহেশ্বৰ তোমাৰ কিস্কৰ ।
তুমি বিনে সিসৰাৰ নাই অধিকাৰ ॥
তযুশক্তি বলে বিধি কৰন্তু সৃজন ।
পালয় জগত বিষ্ণু শিবে সংহৰণ ॥
প্ৰধান প্ৰকৃতি তুমি জগত কাৰণ ।
তযু লোমকূপে আছে চৈধ্যয় ছুবন ॥
অনন্ত ৰূপিনী তুমি দেবী ভগবতী ।
চৰণে তোমাৰ মোৰ অংখ্য প্ৰাণতি

(HEM L.TION)

তুমি চণ্ডা তুমি দুৰ্গা তুমি কাত্যায়ণী ।
 ভুক্তি মুক্তি প্রদ ত্যু চৰণ দুখানি ॥
 তোমাৰ চৰণ পদ্ম দৰিদ্ৰৰ ধন ।
 অধনক কৰি কৃপা কৰা প্রদৰ্শন ॥
 মণ্ডলশতী পদ মই কৰিবাক মনে ।
 ভৈলোহেঁ শৰণাগত তব শ্ৰীচৰণে ॥
 হৃৎকোষ চণ্ডীৰ পদ মই অল্লমতি ।
 ত্যু কৃপা বিনে মোৰ নাহিকে শৰ্মিত ॥
 বাকি কৃপা তুমি দেবি দিয়া বুদ্ধি মোক ।
 বৰ্চনো চণ্ডীৰ পদ সবাই শুনুক ॥
 শুল্কান্বজ নিবাসিনী মাৰু সবস্মিত ।
 কৰি কৃপা মোৰ কণ্ঠে হোৱা তুমি স্মৃতি ॥
 আসিয়ে কল্পনা দেবি কৰি সহচৰি ।
 বসিয়ে হৃদয়ান্তোজে মোৰে কৃপাকৰি ॥
 হে হেৰম্মগণাধীশ বিম্ববিনাশন ।
 কৃপাকৰি কৰামোক বিম্বানবাৰণ ॥
 সন্ত সকলক মই কৰিছো মিনতি ।
 নধৰিব দোষ মোৰ মই অল্লমতি ॥
 পৰম পণ্ডিত এহি চণ্ডীৰ আখ্যান ।
 ভুক্তি মুক্তি হোৱে লাভ কৰিলে কীৰ্তন ॥

ঘোৰ কলিযুগে এই চণ্ডিকাৰ পদ ।
 শ্রবণ কৰিলে খণ্ডে সমস্ত আপদ ॥
 এহি কথা মার্কণ্ডেয় পুৰাণ মধ্যত ।
 চণ্ডী নামে ভাষান্তৰে আছিল। প্রখ্যাত ।
 তান হস্তে পদ বন্ধে কৰিলে। প্রচাৰ ।
 হৌক কৃপা মোৰ প্রতি দেবী চণ্ডিকাৰ ॥

-----○-----

জয় জয় দুৰ্গাদেবী জগত জননী ।
 মধু কৈটভক তুমি মুহিলা আপুনি ॥

-----ঃ*ঃ-----

পদ ।

মার্কণ্ডেয় বদতি শুনিয়ে তপোধন ।
 যিকপে চণ্ডিকা দেবী ভৈলা উতপন । *
 যিকপে স্তবথ বাজা আৰাধি চণ্ডীক ।
 অক্টমাধিপতি মনু ভৈলা সাবৰ্ণিক ।
 স্বাৰোচিষ মন্বন্তৰে চৈত্রে বংশ জাত ।
 আছিল স্তবথি নামে নৃপতি বিখ্যাত ॥

* সাবৰ্ণিঃ সূৰ্য্যতনয়ো যোমনুঃ কথ্যতে হৃষ্টমঃ ।
 নিশাময় তদুৎপত্তিং বিস্তবাদ্গদতোমম ॥

জ্বিলিল সমস্ত ৰাজ্য নিজ বাহুবলে ।
 একছত্ৰ কৰিলন্ত পৃথিবী মণ্ডলে ।
 শাস্ত্ৰত পাৰ্গত সিটো নীতিজ্ঞ প্ৰবীণ ।
 কৰন্ত দেবতা পূজা ভ্ৰাক্ষণক দান ।
 পত্ৰ সমকৰি পালে প্ৰজা সমস্তক ।
 কৰন্ত দুৰ্ভক দণ্ড সাধুক সন্মান ।
 এহিকপে ৰাজ্যভোগ কৰে বহুকাল ।
 দেবীৰ নিগ্ৰহে পাছে মিলিল জঞ্জাল ॥
 আছিল যতেক স্বেচ্ছ ৰাজ্য অধীনত ।
 তাহাৰ ঐশ্বৰ্য্যদেখি গুণিলা মনত ॥
 অধীন ৰাজ্যৰ জানা নিসফল জীবন ।
 সৰোমিলি স্তবধেৰে কৰো মহাৰণ ॥
 এহিকপে যতৰাজ্য হুয়া একমত ।
 স্তবধৰ কাশে পঠাইলন্ত ৰণদূত ॥
 দূতমথে ৰণ বার্তা শুনি নৃপবৰ ।
 নকৰি সঙ্কোচ মনে ভৈলা অগ্ৰসৰ ॥
 গজবাজী ৰথসৈন্য সঙ্কে অগগন ।
 (১) চতুৰঙ্গ বলে ৰাজ্য কৰিলা গমন ॥
 দুইগণ সমে ৰাজ্য কৰিলা সমৰ ॥

(১) হাতী, ঘোড়া, ৰথ, পদাতি ।

বিনাশিলা শত্ৰুগণে বাহিনী বাজাৰ ॥ (২)
 ভাগ্যপ্রতি কুল হেতু বাজা পৰাজিত ।
 হুয়া নিবানন্দ মনে পশিলা পূৰ্বাত ।
 সেহি দিন হস্তে বাজা কোলা নগৰীত । (৩)
 আছিল বাজত্ব কৰি বিবাদ মনত ।
 তাতে শত্ৰুগণে আসি মন্ত্ৰীৰ লগত ।
 মিত্ৰকৰি সমস্তকে কৈলা বশীকৃত ।
 পাত্ৰ মন্ত্ৰি সৈন্য যত আছিল বাজাৰ ।
 গিলে লাভ ভৈলা সবে বিৰূপ নৃপৰ ।
 একাদনা সবে মিলি বাজাৰ নগৰ ।
 আত্মা মলা পৰাজত ভৈলা নৃপবৰ ।
 প্রবল নৃপাতগণে মন্ত্ৰীৰ সাহিত ।
 ভাণ্ডাৰক ভাঙ্গিলৈলা ধন বহু যত ।
 বলহীন ভৈলা য়েবে স্বৰথ নৃপতি ।
 গজ বার্জা সহ সেনা গৈলা শত্ৰু ভীতি ॥ (৪)
 তথাপি নগৰে বাজা অন্তৰে দুঃখিত ।
 অল্পনৈশ্ব একু সহ নিবাস কৰন্তু ।

(২) বাহিনী, সেনা ;

(৩) বহুমান কোলাপুৰ পূৰ্বকালত স্বৰথৰ বাজধানী ।

(৪) শত্ৰুভীতি শত্ৰুবকালে ।

একদিনা মুগয়াৰ ছলে নৰপতি ।
 একাকী পশিলা বনে ঘোটকত উঠি ।
 অনেক অৰণ্য ভ্রমি মেধস মুনিৰ ।
 দেখিলা আশ্রম এক আতি মনোহৰ ।

- (ক) অনেক ঋপদ গণ আছে আশ্রমত ।
 অপকাৰ নকৰয় মুনি প্ৰভাবত ।
 শাৰ্দুল কেশৰী হস্তী সৰ্প মুগ যত ।
 নিয়ত ভ্রমিছে সবে হুয়া আনন্দিত ।
 কলকণ্ঠে মুনিগণে বেদ উচ্চাৰণ ।
 কৰি আশ্রমৰ শোভা কৰিছে বৰ্দ্ধন ।
 প্ৰবেশি আশ্রমে দুঃখে মুনিক প্ৰণতি ।
 কৰি কৃতাজ্জলি হুয়া বসিলা নৃপতি ।
 কৰিলা সৎকাৰ মহৰ্ষিয়ে নৃপতিক ।
 পাচ্য অৰ্ঘ্য আচমনী দিয়া মধুপৰ্ক ।
 পাছে ৰাজ্য তপোবনে ইভিত্তি সিভিত্তি । (৫)
 বিষাদিত মনে ফুবে নলয়য় স্থিতি ।
 ৰাজ্যনাশ সন্তাপত অতীব অস্থিৰ ।
 সিবেলা চিন্তিবে লাগিলন্ত নিজপুৰ ।

(৫) ইভিত্তি সিভিত্তি, ইফাল সিফাল ।

(ক) ঋপদ, হিংস্ৰকজন্তু, গাঘ ভালুক আদি ।

মোৰ পূৰ্ব পিতৃগণে পালিলা মিপুৰী ।
 মিপুৰীত মইস্থান নপাইলো সমূলি ॥
 মোৰ দুৰ্দ্ধৃত্যগণে ধৰ্ম্ম অনুসৰি ।
 পালিছে বা নপালিছে মোৰ কোলাপুৰী ॥
 মদগন্ত শূৰ হস্তী ণ যুদ্ধত প্ৰধান ।
 শত্ৰু অধিনত কিনো কৰিছে ভোজন ॥
 মোৰ কৃপা ধন অগ্নে তুৰ্দ্ধৃত্যগণ ।
 হায় আন নৃপতিৰ কৰিছে সেৱন ॥
 অসাধু অমাত্য সবে কৰি আতি ব্যয় ।
 কৰ্ত্তাৰ্জিত বিভূমোৰ কৰিবন্ত ক্ষয় ॥
 স্বৰ্ণ ৰূপ হীৰা নৃত্তা মনি মৰকত ।
 প্ৰবাল গোমেদ আদি বহু ৰাজি যত ॥
 অতি দুঃখে ভগৱত আছিল সঞ্চিত ।
 শত্ৰুৰ হাতত সদ ভৈলা ভস্মীভূত ॥
 এহিমতে আনো নানা ভাবিয়া থাকন্তে ।
 দেখিলন্ত একবৈশ্য সেহিআশ্ৰমতে ॥
 দেখিয়া বৈশ্যক ৰাজ্য পুত্ৰিবে লাগিলা ।
 কিকাৰ্য্যে আসিলা তুমি কহিয়ো কিহৈল ॥

শূৰ হস্তী, সূৰধৰ হাৰ্তাৰ নাম ।

বিমাদিত দেখে যেন তোমাৰ বদন ।
 যদি দোষ নাই ব্যক্ত কৰা নিজাখ্যান ॥
 ৰাজাৰ বিনীত বাণী শুনি বৈশ্যবৰ । (৬)
 সান্নিধ্যমানে নিবেদিল ৰাজাৰ গোচৰ ॥
 বৈশ্য নিগদতি শুনিয়েক গুণনিধি ।
 বৈশ্যকুলে জন্ম গৌৰ নমত : মাধি ॥
 প্রত্যহ বিপ্রক কৰে মই ধন দান ।
 ত'ক দেখি ভাৰ্য্যাপুত্রে কৰে অভিমান ॥
 নগ্নব শৰীৰ ইটো দানেহে বক্ষণ ।
 নজানে দুৰ্ম্মতি ভাৰ্য্যা দুৰ্দ্ধিত পুত্ৰগণ ॥
 একদিনা নিবেদিল ভাৰ্য্যা পুত্রে মোক ।
 নকৰিবা ধন দান আৰু ব্রাহ্মণক ॥
 সেইদিনা শুনে মই মহা অভিমানে । (৭)
 পুত্ৰ ভাৰ্য্যা গৃহত্যাগ পৰিলো অৰণ্যে ॥
 ধন পুত্ৰ ভাৰ্য্যা বন্ধু সবে ছয়া হীন ।
 তপিত হৃদয়ে কাল কৰিছো যাপন ॥

(৬) এই বৈশ্য অতিশয় ধনবান ।

(৭) অভিমান, মনোদুঃখ ।

কিবা ভৈল পুত্ৰ ভাৰ্য্যা আৰু বন্ধুগণ ।
 কিৰূপে সিসব লোকে কৰিছে বৰ্ত্তন ॥ (গ)
 দুৰ্ব্বৃত্ত চৰিত্ৰ কিবা শোভন স্বভাব ।
 কুশলে আছন্ত কিবা অকুশল ভাব ॥
 নপাই বাৰতা মোৰ সিসবৰ মন ।
 ব্যাকুলিত আছে এহি বিষাদ কাৰণ ॥
 স্তবথ বদতি বৈশ্য শুন। একমনে ।
 ভাৰ্য্যাপুত্ৰ লাগি শোক কৰা অকাৰণে ॥
 যেই ভাৰ্য্যা পুত্ৰে ধন দ্ৰব্যলৈয়া কাঢ়ি ।
 পঠালে তোমাক বনে সৰ্ব্বস্ব নিগ্ৰহি ॥
 সেহি ভাৰ্য্যাপুত্ৰে তুমি কেনে কৰা আশ ।
 বাজাৰ বচনে বৈশ্য কাঢ়িলা নিশ্বাস ॥
 বৈশ্য নিগদতি শুনিয়োক নৃপবৰ ।
 যি কহিলে সবে সত্য বাণী আপোনাৰ ॥
 কিন্তু কি কৰিবো মই নজানো বিধান ।
 নিষ্ঠুৰ নহয় কেনে সিসবাত মন ॥
 ধনলোভে পিতৃ স্নেহ স্বামীৰ পীৰিতি ।
 ত্যজি মোক অৰণ্যত পঠাইলা সম্প্ৰতি ॥

(গ) বৰ্ত্তন, জীৱিকা ।

তেনে পুত্রে ভাৰ্য্যাপ্রতি মোৰ যে হৃদয় ।
 নিৰ্দ্দয় নহয় কেনে নজানো নিশ্চয় ॥
 মহামতি নৃপবৰ বিগুণ বন্ধুত । (৭)
 নজানো কিহেতু হোৱে মোৰ স্নেহচিহ্ন ॥
 পৰিলে মনত সিসবাক প্রতি মোৰ ।
 তপ্তস্বাস বহে নাকে তাপিত অন্তৰ ॥
 কিয় পুত্রে ভাৰ্য্যা বন্ধু প্রতি হিয়া মোৰ ।
 নহয় মমতা হীন কোৱা নৃপবৰ ॥ (৮)
 মাৰ্কণ্ডেয় বদতি শুনিয়ে তপোধন ।
 পাছে ৰাজা বৈশ্য দুয়ো ছয়া একমন ॥
 মেধস মহৰ্ষি স্থানে পুছিবাক মনে ।
 প্ৰণমিলা গৈয়া দুয়ো ঋষিৰ চৰণে ॥
 আশীৰ্ব্বাদ কৰি মুনি নৃপতি বৈশ্যক ।
 আসনত বসাইলা সমীপে দোহাক ॥
 স্তম্ভাসনে বসিৰাজা বৈশ্য মহামতি ।
 ঋষিক পুছন্ত পাছে কৰিয়া মিনতি ॥
 বদতি স্তম্ভ ৰাজা মুনিৰ আগত ।
 এখানি গোচৰ কৰো তযু চৰণত ॥

(৭) অপকাৰী বন্ধু ।

(৮) মমতা, স্নেহ ।

যোগবলে নাই তব কোনো অগোচৰ ।
 জানে দূত ভবিষ্যত আৰু পূৰ্বাপৰ ॥
 আছিল ৰাজত্ব মোৰ কোলা নগৰীত ।
 শত্ৰুগণে আক্ৰমিলে পশিলো বনত ॥
 সম্প্ৰতি ৰাজ্যত মোৰ নাই অধিকাৰ ।
 তথাপি ৰাজ্যত মোহ প্ৰবল যে মোৰ ॥
 বিষয় আশক্ত চিন্তা মূৰ্খৰ শোভন ।
 জ্ঞানী হুয়া কিয় তাত হৈলো নিমগণ ॥
 কি হৈল নগৰ গজবাজী বথ ধন ।
 অকাৰণে অহৰ্ণিশ কৰোহোঁ চিন্তন ॥
 আছিল ৰাজত্ব যেবে সবাই আমাৰ ।
 ৰাজ্যভ্ৰষ্ট হৈল যেবে মমতা অসাব ॥
 সমাধি নামক ইটো বৈশ্য কুলে জাত ।
 পুত্ৰ ভাৰ্য্যা বন্ধু ভৃত্যে ধন বহু যত ॥
 আগ্ৰহি নিৰ্দ্দয় ৰূপে পঠাইলা বনত ।
 তথাপি বৈশ্যৰ মোহ আছে সি সবাৎ ॥
 আমাৰ কাহিনী এই তযু চৰণত ।
 সাবশেষে নিবেদিলো আমি স্বৰূপত ॥
 বিষয়ৰ দোষ দেখি এড়ি তাত আশা ।
 ঘোৰবনে আসি ছুয়ো কৰিলোহোঁ বাসা ॥

তথাপি আমাৰ চিন্তে লেশ নাহি শান্তি ।
 দিবা ৰাত্ৰি ফুৰো আমি আক গুণি গাহি ॥
 বিষয়ত হোৱে মুগ্ধ জ্ঞান হীন নৰ ।
 বান্ধে তাক মায়াপাশে উচিত তাহাৰ ॥
 কিন্তু আমি জ্ঞানবন্ত বিষয় বিৰত ।
 কিহেতু আমাক মোহে কৰিলে আবৃত ॥
 দুখানি চৰণে তযু কৰিছো মিনতি ।
 ইহাৰ কাৰণ প্ৰভু কোৱা মহামতি ॥
 বদতি মেধস মূৰ্খ শূন্য নৃপবৰ ।

- (১০) বিষয়ত জ্ঞান আছে সমস্ত প্ৰাণীৰ ॥
 আহাৰ মৈথুন নিদ্ৰা হুখ আৰু খেদ ।
 সমস্ত জন্তুতে আছে অল্পমাত্ৰ ভেদ ॥
 কতো প্ৰাণী আছে ৰাজা নেদেখে দিনত ।
 কতো দিবা ভাগে দেখে নেদেখে ৰাত্ৰিত ॥
 কতো প্ৰাণী দিবা ৰাত্ৰি সমানে দেখন্ত ।
 কতো বা আছয় দিবা নেদেখে ৰাত্ৰিত ॥
 যিকপে মনুষ্যে জ্ঞানী নিজক ভাবয় ।
 সেইকপে হোৱে জ্ঞানী পশু পক্ষীচয় ॥

- (১১) বিষয়, ইন্দ্ৰিয় গোচৰ বস্তু ।

আহাৰনিদ্ৰাভয়মৈথুনঞ্চ, সামান্যমেতৎপশুভিনৰাণাম্

- মনুষ্যৰ যেনে জ্ঞান বিষয় ভোগত ।
 তেনে জ্ঞানে জ্ঞানী সবে পশু পক্ষীযত ॥
 জ্ঞান আছে হেতু নৃপ দেখা পক্ষীগণ ।
 আপুনি নাখায়ো শিশু যুখে দিয়ে কণ ॥
 পুষ্টিব পালিব পুত্রে কৰিব যতন ।
 এহি আশা কৰি নৰে কৰন্তু পোষণ ॥
 মোৰ পুত্ৰ মোৰ ভাৰ্য্যা ধন কলেবৰ ।
 ইতিমাত্ৰ জ্ঞান আছে সমস্ত প্ৰাণীৰ ॥
 এতেকে মনুষ্য জাতি আৰু অন্য জাতি ।
 সবামো সমান জ্ঞান বিনয়ক প্ৰতি ॥
 পুত্ৰ ভাৰ্য্যা ধন হন্তে যদিও অনর্থ ।
 তথাপি সংসাৰীজনে কৰে পুৰুষাৰ্থ ॥
 নিজৰ অহিত বাঞ্ছা কৰে কোন প্ৰাণী ।
 (১০) পৰাধীন হেতু জীব সমস্তে অজ্ঞানী ॥
 যদিবাও কতোনৰে ইচ্ছে আত্মহিত ।
 সমস্ত নিষ্ফল হোৱে ঈশ্বৰ মায়াত ॥
 সংসাৰৰ স্থিতি কাৰী প্ৰভু ভগবান ।
 মহামায়া নামে শক্তি তাহাৰ প্ৰধান ॥
 (১০) মায়াত মুগ্ধহেতু জীবঈশ্বৰ হৈয়ো পৰাধীন ।

মমতা আবর্ত মোহ গৰ্ভে প্রাণী যত ।
 মহামায়া প্রভাবত সততে সংযত ॥
 মোৰ ভাষা মোৰ পুত্র এহি নাৰ জ্ঞান ।
 মহামায়া কৰে তাক্ৰ সংসাৰে বন্ধন ॥
 নহবা বিস্মিত ৰাজা দেবী মহামায ।
 জগতকে মুহি আছে তাৰ যত মায়া ॥
 আকাশ জ্ঞানীৰো মন সেহি ভগবতী ।
 বলেৰে কবন্ত নক্স জানা মহামতি ॥
 অৰ্জিছে সমস্ত বিশ্ব দেবী ভগবতী ।
 হৈলে সেহি স্তম্ভসনা লভে নৰে মূল্যি ॥
 ব্রহ্মজ্ঞান কৃপাদেবী মূল্যিৰ কাৰণী ।
 সংসাৰীৰ বন্ধ হেতু সেহি সনাতনী ॥
 ভোগদা মোক্ষদা শিব। দেবী স্তবেশ্বৰী ।
 দবাৰো ভাবাধ্য। সেহি ব্রহ্মৰো ঈশ্বৰী ॥
 ৰাজা নিগদাতি প্রভু কৰিয়ো বেকত ।
 মহামায়া বুলি যাক কৰিলে প্রখ্যাত ॥
 কি প্রকাৰে উতপতি কিবাক্সপ তাৰ ।
 কিনো কক্ষ কৰে সেহি মাৰ জগতৰ ॥
 নিত্য। কি অনিত্য। দেবী তুমি জ্ঞানীবৰ ।
 সমস্ত বিবৰি কোৱা জুৰাওক অন্তৰ ॥

মেধস বদতি শুনা নৃপ মহামতি ।
 নিত্যা সেহি ভগবতী জগত মুৰতি ॥
 অজন পালন আক কৰি সংহৰণ ।
 ব্যাপি আছে জগদ্ধাত্ৰী অখিল ভুবন ॥
 শ্ৰাবৰ জন্ম বিশ্ব অজন যাহাৰ ।
 সংসাৰীৰ দৰে জন্ম নাহিকে তাহাৰ ॥
 তথাপি যে অবতাৰ বহুধাদেবীৰ । (১১)
 আছয় শাস্ত্ৰত কহৌ শুনা নৃপবৰ ॥
 গুণাতিতা ভগবতী দেবৰ কাৰ্য্যত ।
 নানাক্ৰুপে আবিৰ্ভাব হোৱে জগতত ॥
 তেতিয়া উৎপন্না বুলি জগতে জানয় ।
 অন্যক্ৰুপে তাৰ জন্ম কদাপি নহয় !
 মহা প্ৰলয়ৰ জলে প্লাবিত জগত ।
 অনন্ত শয্যাতে হৰি ভৈলন্ত নিদ্রিত ॥
 যোগনিদ্ৰাক্ৰুপে দেবী হৰিৰ নয়ন ।
 মুদ্রিত কৰিলা প্ৰভু ভৈলা অচেতন ॥
 অখিল ব্ৰহ্মাণ্ড জলময় মহাবাজ ।
 বিষ্ণুৰ কৰ্ণৰ পৰা মলহৈলা বাজ ॥

(১১) বহুধা, অনেক প্ৰকাৰ ।

বিষ্ণু কৰ্ণ মল য়েবে জলত পড়িল ।
 মলহন্তে ঘোৰ দৈত দুগোটা জন্মিল ॥
 মধুনামে একজন কৈটভ অপৰ ।
 মহাকায় মহাবল দুয়ো মহাস্তৰ ॥
 বলদৰ্পে সিবেলাত ভাবে মনে মনে ।
 কাৰ সহ কৰেঁ। যুদ্ধ আমি দুইজনে ॥
 ভাবন্তে দেখিলা পাছে নাভি কমলত ।
 কেশবৰ আছে ব্রহ্মা নয়ন মৃদিত ॥
 ইহাক মাৰিবো বুলি দুই মহাস্তৰ ।
 যুজিবাক হেতু বঙ্গ ধাইলা সত্তৰ ॥
 চকুমেলি দেখে ব্রহ্মা দুই মহাস্তৰ ।
 ঘোৰৰূপ ধৰি আসে সমীপে তাহাৰ ॥
 দোথ দৈত্য বিধাতাৰ উপজিল ভয় ।
 এবে কি উপায় কৰেঁ। সঙ্কট সময় ॥
 শুতি আছে নাৰায়ণ অনন্ত শয্যাত ।
 যোগনিদ্রা বশীভূত চৈতন্য বহিত ॥
 কেনমতে সচেতন হৈব দামোদৰ ।
 মনত ভাবয় বিধি অনেক প্ৰকাৰ ॥
 নাৰায়ণ দেহ হন্তে দেবী মহামায়া ।
 বাজ হোক ভগবতী কৰি মোক দয়া ॥

- এহিভাবে ব্রহ্মাদেবে আৰম্ভিলা স্তুতি ।
 একমনে হৃদয়ত চিন্তা দেবী মূৰ্ত্তি ॥
 তুমি দেবী সৃষ্টিস্থিতি সংহাৰ কাৰিনী ।
 তুমি বিশ্বেশ্বৰী নিদ্রা জগত তোদগিণী ॥
 (১২) তুমি স্বাহা ৰূপে দেবী তুমিছা দেবক ।
 স্বধাকৰূপে দিছা তুগুপ্ত সমস্ত পিতৃক ॥
 উদাত্তাদি স্বৰূপা গজ্জকৰূপা তুমি ।
 জন্ম জবা মৃত্যু ধীন অমৃত ৰূপিণী ॥
 হৃদ দীৰ্ঘ স্বৰ তুমি আৰু পুত স্বৰ ।
 হৰ্ষবৰ্ণ ৰূপাতুমি অজ্ঞাত সবাৰ ॥
 বিপ্রৰ গায়ত্ৰী তুমি জগত জননী ।
 এতেকে মাৰিত্ৰী দেবী পবিত্ৰ কাৰিণী ॥
 জগত ধৰিছা দেবী জগদ্ধাত্ৰী ৰূপে ।
 অজিছা জগত এহি ব্ৰহ্মাণী স্বৰূপে ॥
 পালিছা বৈষ্ণবী ৰূপে যত চৰাচৰ ।
 সংহৰিবা অন্তকালে তোমাতে সকল ॥
 অজনন সৃষ্টিৰূপা তুমি জগতৰ ।
 পালনত স্থিতিৰূপা অখিল বিশ্বৰ ॥
 (১২) ত্বংস্বাহা ত্বংস্বধা ত্বংহিৰনট্ কাৰস্বৰাজিকা ।
 স্বধা ত্বমক্ষৰে নিত্যে ত্ৰিণা মাত্ৰাজিকা স্থিতা ॥

প্রলয় কালত তুমি সংহৰণ ৰূপা ।
 কৰা দয়া দয়াময়ি জগত স্কৰূপা ॥
 ব্ৰহ্মজ্ঞান প্রকাশিনী তুমি মহাবিদ্যা ।
 জগতকে কৰা মুক্ত হেতু মহামায়া ॥
 মহামেধা তুমি দেবী আৰু মহাস্মৃতি ।
 মোহৰূপা মহাস্বৰী মহাদেব শক্তি ॥
 সত্ৰবজস্তমোগুণ প্রকাশ কাৰিণী ।
 সবাৰো কাৰণ ভূতা তুমি নাৰায়ণী ॥
 ব্ৰহ্মাৰ মৰণ ৰাত্ৰি আৰু মহাৰাত্ৰি ।
 বোৰৰূপা ভয়ঙ্কৰী তুমি নিদ্ৰাৰাত্ৰি ॥
 তুমিসে ঈশ্বৰী লক্ষ্মী তুমি লজ্জামতি ।
 তুমি তুষ্টি তুমি পুষ্টি তুমি শান্তি ক্ষান্তি ॥
 গড়গহস্তা শূলহস্তা গদিনী চক্ৰিণী ।
 তুমি শঙ্খহস্তা ধনুৰ্বাণাদি ধাৰিণী ॥
 সৌম্য সৌম্য তৰা তুমি সবাতে স্তম্ভৰী ।
 ঈশ্বৰকো কৰাবশ পৰমা ঈশ্বৰী ॥
 অখিল ব্ৰহ্মাণ্ড মধ্যে যত দ্ৰব্যচয় ।
 সমস্তৰে শক্তি তুমি কি বৰ্ণাবো মই ॥
 চৰাচৰ বিশ্বৰূপা তুমি ভগৱতী ।
 কিকপে কৰিবো স্তুতি মই মূঢ়মতি ॥

জগতৰ সৃষ্টিকৰ্তা যেই পালয়িতা ।
 অন্তিমত বোৰৰূপে যিজন সংহৰ্তা ॥
 সিমহা বিষ্ণুক বলে কৰিলা নিদ্রিত ।
 তোমাক কৰয় স্তুতি নাই ব্রহ্মাণ্ডত ॥
 বিষ্ণুক জন্মাইলা তুমি আৰু মহেশ্বৰ ।
 জন্মমালা মোক দেবী সৃষ্টি কৰিবাক ॥
 স্তুতি কৰিবাক তব নাহি মোৰ শক্তি ।
 স্বৰূপতে হোৱা তুমি আমাৰ প্ৰসূতি ॥
 নিজগুণে হুয়াতুৰ্তি দেবী ভগবতী ।
 মধুকৈটভক মুগ্ধ কৰিয়ো সম্প্ৰতি ॥
 অনন্ত শয্যাতে শুতি আছে নাৰায়ণ ।
 কৰাহা প্ৰনোধ মাৰ লভোক চেতন ॥
 ঘোৰ দৈত্য বধিবাক বিষ্ণুৰ শকতি ।
 হৌক বৰ দিয়া দেবী কৰিছো মিনতি ॥
 এহিৰূপে সৃষ্টিকৰ্তা দেবী তামসীক ।
 দৈত্য ভয়ে হুয়াৰ্ভীত স্তুতি কৰিলেক ॥
 পৰম পবিত্ৰ এহি চণ্ডিকাৰ পদ ।
 শ্ৰবণ কীৰ্ত্তনে খণ্ডে সমস্ত আপদ ॥
 ভৈলাহা সমাপ্ত ব্ৰহ্মকৃত দেবী স্তুতি ।
 কৰোক আমাৰ বাক্য পূৰ্ণ ভগবতী ॥

বধিলা অস্ত্রৰ দেব দামোদৰ
চণ্ডীৰ শকতি পায় ॥

দুলড়ি ।

ধ্বনি নিগদতি, শুনা নৰপতি,
নিদ্রাকপা সনাতনী ।

ব্রহ্মাৰ স্তুতিত, লভিলা সন্তোষ,
সাক্ষাতে ভৈলা আপুনি ॥

জগতৰ পাত, বিষ্ণু মহামতি,
বধোক ঘোৰ অস্ত্রৰ ।

এহি বাল দেৱী, বিষ্ণু দেহ হন্তে,
নিগত ভৈলা সত্ত্বৰ ॥

নেত্র মূগ নাদা, হৃদয়ৰ পৰা,
যোগনিদ্রা বিশেষৰী ।

ভোজিল যেখনে, বসিলা তেখনে,
অনন্ত শয্যাতে হৰি ॥

প্রলয় জলত, অস্ত্ৰৰ দুগোট,
ব্রহ্মাক বধিব মনে ।

কবলু উদ্ভম, মহা পৰাক্ৰম,
দেখিলন্ত নাৰাষণে ॥

শয্যা পৰিহৰি, . উঠিলা শ্ৰীহৰি,
ধাইলা অশ্বৰ প্ৰতি ।

মহা বলৱন্ত, দৈত্য দুই গোট,
ভৈলাহা নিকটে স্থিতি ॥

যুজিলা মাধব, ভকত বান্ধব,
দৈত্যক লগাই চমক ।

একাৰ্ণব জল, নাই কৈতোশ্বল,
ব্ৰহ্মাণ্ড ভৈল খলক ॥

ক্ষয় নোহেবল, দুই দানবৰ,
পৰাজয় নাহি মানে ।

পৰম বিস্ময়, দেব দয়াময়,
অদ্ভুত মানিলা মনে ॥

প্ৰচণ্ড বিক্ৰমে, দেব নাৰায়ণে,
হাজাৰ পক্ষ বৰিয় ।

বাহু প্ৰহৰণ, কৰে মহাৰণ,
নভৈলা অশ্বৰ নাশ ॥

পাছে ভগবতী, বিষ্ণুক আদৰি,
মুহিলা অশ্বৰ মন ।

দেবী মায়া মুগ্ধ, অশ্বৰ প্ৰচণ্ড,
বুলিলা এহি বচন ॥

বিস্মৃ মহামতি, তোমাৰ শকতি,
দেখি ভুৰ্জ ভৈলো আমি ।

ইচ্ছা অনুসৰি, তোমাক আদৰি,
দিও বৰ লোৱা তুমি ॥

শুনি চক্ৰপাণি, অশ্বৰৰ বাণী,
লভিলা সন্তোষ মনে ।

দিয়া মোক বৰ, দাখিত আমাৰ,
খ্যাত দুই ত্ৰিভুবনে ॥

তোমা দুই বীৰ, হাতত আমাৰ,
বধ্যহোৱা শীঘ্ৰ কৰি ।

অন্যবৰে মোৰ, নাই প্ৰয়োজন,
বুলিলা দেব শ্ৰীহৰি ॥

মেধস বদতি, শুনা নৰপতি,
পাছে যেহি কথা ভৈল ।

মায়াত দেবীৰ, মুগ্ধ দুই বীৰ,
মনত বহু ভাবিল ॥

ডুবিছে জলত, সমস্ত জগত,
অলপো নাহিকে শ্বল ।

শ্বলত বধোক, দিও এহি বৰ,
আত পৰে নাই ছল ॥

গুণি দৈত্য দ্বয়, বিষ্ণুক বোলয়,
 দিলোহোঁ বধ তোমাক ।
 নাহি যৈতে জল, একমাত্র স্থল,
 তথাতে বধা আমাক ॥
 বচন দৈত্যৰ, শুনি গদাধৰ,
 কৰিলা তাকে স্বীকাৰ ।
 উক আপোনাৰ, কৰিলা বিস্তাৰ,
 ভৈল স্থল মনোহৰ ॥
 আছে দেবহৰি, সূদৰ্শন ধাৰি,
 দুগোট দৈত্যৰ শিৰ ।
 আপোন উকত, কৰিলা নিপাত,
 গৈল দৈত্য বগবৰ ॥
 দেবীৰ কৃপাত, অম্বৰ দুগোট,
 কৰিলা হৰি নিপাত ।
 আনন্দ অপাৰ, ভৈলন্ত ব্রহ্মাৰ,
 হৈলা দেবী অন্তৰ্হিত ॥
 এহিৰূপে দেবী, বিধিৰ স্তবত,
 নিজে অবতাৰ হৈলা ।
 ঘোৰ দৈত্য হস্তে, আদৰি ব্রহ্মাক,
 জগত বক্ষা কৰিলা ॥

মেধন বদতি, শুনিল নৃপতি,
দেবীৰ ইটো মহিমা ।

প্রভাব অপাৰ, আছয় দেবীৰ,
পুনৰপি কহে। শুন ॥

দেবীৰ চৰিত্ৰ, পৰম পবিত্ৰ,
শুনা সবে নৰগণ ।

দ্বিজ কীৰ্ত্তিচন্দ্রে বচিলা প্রবন্ধে,
চণ্ডীৰ ভাবি চৰণ ॥

—:~::~~:—

ইবাৰ উদ্ধাৰা মোক জগত জননি ।
চৰণে শৰণ লৈলো বাখা নাৰায়ণি ॥

—————

পদ ।

মেধসে বোলন্ত শুন্য ৰাজা মহামতি ।
পুনু দেবী কথা কহে। তোমাত সম্প্ৰতি ॥
পূৰ্বে দেবাস্থৰে ৰণ কৰিলা বহুত ।
শতেক বৰিষ পূৰ্ণ ভৈলন্ত যুদ্ধত ॥
আছিল মহিষ নামে এক মহাদৈত্য ।
অস্তৰৰ ৰাজা সিটো মহাবলবন্ত ॥

পুৰন্দৰ সমে যুদ্ধ কৰিলা অস্তৰ ।

জিনিলা মহিষাস্থৰে ত্ৰিদশ ঈশ্বৰ ॥

পৰাজিত দেবগণ ভয়ে পলাইলা ।

(১) অমৰা বৰ্তাত দৈত্যে ৰাজত্ব কৰিলা ॥

অনন্তৰ পুৰন্দৰে কৰি আলোচন ।

দেবগণ সমে গৈলা ব্ৰহ্মাৰ আস্থান ॥ (২)

ব্ৰহ্মাৰ স্থানত ইন্দ্ৰে কৰিলা গোচৰ ।

কৰিছে ৰাজত্ব স্বৰ্গে দুবস্তু অস্তৰ ॥

কিনতে স্বৰ্গত আমি কৰোহেঁ বসতি ।

কৰিয়ো উপায় এবে দেব প্ৰজাপতি ॥

ইন্দ্ৰৰ বচনে ব্ৰহ্মা ভাৰী বহুক্ষণ ।

দেবগণ সমে গৈলা শিব বিষ্ণু স্থান ॥

এক স্থানে আছে বসি মাধৱ মহেশ ।

কথোপকথন কৰি দেখিলা ত্ৰিদশ ॥

প্ৰণামি অমৰগণে বেঢ়িয়া বাসল ।

মহিষাশ্বৰৰ কথা কহিতে লাগিল ॥

পুৰন্দৰ বদতি শুনিয়ো মহেশ্বৰ ।

তুমি সংহৰণ কৰ্ত্তা এহি জগতৰ ॥

(১) অমৰাৱতী, স্বৰ্গৰ নাজধানী ।

(২) আস্থান, সভা ।

অজি আছে প্রজাপতি পালিছে মাধব ।
 তিনিও সবার হোৱা পৰম বান্ধৱ ॥
 তোমা সব স্থানে আজি এক নিবেদন ।
 কৰিবাক হেতু আদিয়াছে দেবগণ ॥
 হে বিধাতা চক্ৰপাণি দেব মহেশ্বৰ ।
 মহিষ সহিত যুদ্ধ কৰিলো দিস্তৰ ॥
 ভাগ্যদোষে পৰাজয় হৈলন্তু আমাৰ ।
 মহা বলৱন্ত দৈত্য পৰম দুৰ্ব্বাৰ ॥
 পৰাজি আমাক দৈত্যে স্বৰ্গে হৈলা স্বামী ।
 তাৰ ভয়ে পৃথিবীত ভ্ৰমিছোহোঁ আমি ॥
 সূৰ্য্য অগ্নি বায়ু চন্দ্ৰ যম বৰুণৰ ।
 কুব্জৰাদ অমৰৰ যত অধিকাৰ ॥
 বলদৰ্পে নিলা কাঢ়ি দুৰন্ত অশ্বৰ ।
 নাই শীমা দুৰ্গতিৰ অমৰ সবাৰ ॥
 স্বৰ্গহন্তে দেৱতাক কৰিলা বাহিৰ ।
 অকণ্টক স্বৰ্গৰাজ্য কৰিলা অশ্বৰ ॥
 অমৰক দিলা পূৰ্বে স্বৰ্গ পুৰীথান ।
 স্বৰ্গ নষ্ট হৈলে থাকিবাব নাই স্থান ॥
 যোগ যাগ যজ্ঞ আৰু নাই পৃথিবীত ।
 দৈত্যভয়ে কাম্পে আতি ঋষি মুনি যত ॥

মহিষাসুৰৰ কথা কহিবোহেঁ। কত ।
 তাৰ ভয়ে দেব যাক সততে চকিত ॥ (৩)
 হৈলোহেঁ শৰণাগত চিন্তায়ো উপায় ।
 যেহিৰূপে ছুট দৈত্য যাবো যমালয় ॥
 ত্ৰিদশৰ ক্লেশ বাণী শুনি মাধৱৰ ।
 ভৈলন্ত বদন কোপে ক্ৰকুটী কুটিল ॥ (৪)
 শিবৰ বাঢ়িল কোপ আৰু বিধাতাৰ ।
 অনন্তৰ দেবগণ ক্ৰোধত অস্থিৰ ॥
 ব্ৰহ্মাদিষু শিব এহি তিনি দেবতাৰ ।
 মহাক্ৰোধে মুখহন্তে বজাইলা কধিৰ ॥
 ইন্দ্ৰ আদি যত দেব আছিল। তথাত ।
 সমস্তৰে ভৈলা বাজ প্ৰচুৰ শোণিত ॥
 সবাবো দেবৰ তেজ হৈয়া একঠাই ।
 জ্বলন্ত পৰ্বত হেন প্ৰকাশ কৰই ॥
 দশদিশ প্ৰকাশয় সেই তেজোৰাশি ।
 চাহিব নোৱাৰে কেউ নয়ন প্ৰকাশি ॥
 দেবতাৰ তেজোৰাশি দেখন্তে স্বৰূপ ।
সেহি তেজে দুৰ্গা আসি ভৈলা নাৰীৰূপ ॥
 (৩) চকিত, ভীত ।
 (৪) ক্ৰকুটী, বজ্ৰ ।

বাৰ তেজে যেহি অঙ্গ ভৈলন্ত দুৰ্গাৰ ।
 তাক ব্যক্ত কৰি কহোঁ শুন। নৃপবৰ ॥
 শম্বুতেজে হৈল দুৰ্গাদেবীৰ বদন
 শমন শোণিত হন্তে কেশ বিতোপন ॥
 বিষ্ণুতেজে উতপতি হাজাৰেক কৰ ।
 চন্দ্ৰতেজে স্তন যুগ্ম আতি মনোহৰ ॥
 হৈল মধ্যদেশ দেৱৰাজৰ কধিৰে ।
 মনোহৰ জজ্ঞা উৰ বৰুণ তেজেৰে ॥
 বসুমতী তেজে হৈল নিতম্ব দেবীৰ ।
 চৰণ কমল দুটি কধিৰে ব্ৰহ্মাৰ ॥
 পদৰ আঞ্জলী যত ভাস্কৰ শোণিতে ।
 হাতত আঞ্জলী হৈল বসুগণ ৰক্তে ॥
 বসুৰাজ তেজে হৈল নাসিকা দেবীৰ ।
 প্ৰজাপতি ৰক্তে দন্ত পংক্তি মনোহৰ ॥
 নয়ন ত্ৰিতয় হৈল তেজে অগনিৰ ।
 সন্ধ্যা তেজে দ্ৰুগল পৰম স্তম্ভৰ ॥
 পবনৰ তেজে হৈল কাণ দুইখান ।
 অন্য দেবতাৰ তেজে অবয়ব আন ॥
 সমস্ত দেবৰ তেজে দেবী উতপতি ।
 দেখি দেবগণ পাছে ভৈলা হৰ্ট অতি ॥

অস্ত্রধক ভগবতী কৰিব সংহাৰ ।
 এহি ভাবে ত্ৰিদশৰ আনন্দ অপাৰ ॥
 যি দেবৰ বেহি অস্ত্ৰ আছিল প্ৰশস্ত ।
 তান হন্তে দিলা দেবে দেৱীৰ হাতত ॥
 নিজৰ শূলৰ দৰে এক শূল আনি ।
 দিলাহা দুৰ্গাৰ হাতে দেব শূলপাণি ॥
 নিজচক্ৰ হেম চক্ৰে কৰি উৎপাদন।
 যুবাৰি কৰিলা পাছে দুৰ্গাক অৰ্পণ ॥
 এহি ৰূপে দিলা শঙ্খ দেৱীক বৰণে ।
 আঁত তীক্ষ্ণ শাস্ত্ৰ দিলা দেব হতাশনে ॥
 দিলা বায়ু বাণ পূৰ্ণ তোন ধনু খান ।
 কৰিলন্ত পুৰন্দৰে বজ্ৰক প্ৰদান ॥
 ঐৰাৱত হন্তে গুণ্টা দিলা দেবৰাজ ।
 যমদণ্ড দেৱী হন্তে দিলা প্ৰেতৰাজ ॥
 বৰণে দিলন্ত মহাপাশ চণ্ডিকাক ।
 প্ৰজাপতি অক্ষমালা দিলা পিন্ধিবাক ॥
 ব্ৰহ্মাদেবে কমণ্ডলু অৰ্পিলা দুৰ্গাক ।
 দিবাকৰে লোমকুপে দিলা ৰশ্মি যাক ॥
 খড়্গ চম্প দিলা কালে দুৰ্গাৰ হাতত ।
 ক্ষীৰোদধি দিলা হাৰ যুকুতা মণ্ডিত ॥

দিলা আৰু বস্ত্ৰ যুগ্ম আতি মনোহৰ ।
 চুড়ামণি সমৰ্পিলা শিৰত দুৰ্গাৰ ।
 কৰ্ণত কুণ্ডল যুগ কঙ্কণ হাতত ।
 মনোহৰ দিলা বাজু সমস্ত বাহুত ।
 অৰ্দ্ধচন্দ্র কপালত চৰণে নুপূৰ ।
 কণ্ঠ মালা দিলা কণ্ঠে পৰম স্নন্দৰ ।
 স্তব্ধ আঙ্গঠী দিলা সবে আঙ্গুলীত ।
 হীৰা মৰকত মুক্তা বতনে খচিত ।
 বিশ্বকৰ্ম্মা দিলা আনি নিৰ্ম্মল পৰশু ।
 অভেদ্য কবচ আৰু অস্ত্ৰ শস্ত্ৰ বহু ।
 সমুদ্ৰে দিলন্ত দেবী শিৰত হিয়াত ।
 পদ্মমালা আৰু এক কমল হাতত ।
 হিমালয়ে দিলা সিংহ দেবীক বাহন ।
 আৰু নানা বিধ বস্ত্ৰ কৰিলা প্ৰদান ।
 সুবাসহ পান পাত্ৰ দিলন্ত কুবেৰ ।
 নাগৰাজে নাগহাৰ দিলা মনোহৰ ।
 এহিমতে আৰু অন্য যত দেবগণ ।
 অস্ত্ৰ আভৰণে কৈলা দেবীক সন্মান ।
 অনন্তৰে দুৰ্গা দেবী অম্বৰ নাশিনী ।
 (৫) বাৰম্বাৰ অট্টহাস কৰিলা আপুনি ।

(৫) অতি উচ্চ হাস্য ।

তাৰ ঘোৰ অট্টহাসে আকাশ পূৰিল ।
 প্ৰতিধ্বনি উঠি তাৰ ভুবন ব্যাপিল ॥
 জগত ক্ষুভিত ভৈল কাম্পিল সাগৰ ।
 বসুমতী তলমল পৰ্বত অস্থিৰ ॥
 দেবীৰ আঁটাস শব্দে দৰিল জগত ।
 প্ৰলয় মিলিল বুলি ভাবিলা সমস্ত ॥
 জয় শব্দে দেবগণে তুৰিলা দেবীক ।
 ভক্তিতাবে মূৰ্খগণে স্তুতি কৰিলেক ॥
 ত্ৰিভুবন ক্ষুৰ্ণ দেখি অস্থৰ সকল ।
 নিজ নিজ অস্ত্ৰ লৈয়া বৰ্ণে সাজু ভৈল ॥
 ক্ৰোধত মহিষাস্থৰ বুলিলা বচন ।
 কিহৰ শব্দ ইটো কাম্পে ত্ৰিভুবন ॥
 সবে সেনা হোৱা সাজু কৰা অন্ত্ৰেষণ ।
 মোৰ আগে কৰে নাদ আতি অসহন ॥
 এহি বুলি মহাস্থৰে অস্থৰ সহিত ।
 শব্দ অনুসৰি কোপে হইলা ধাবিত ॥
 অনন্তৰ মহাস্থৰে দেখিলা দেবীক ।
 দেহৰ কান্তিৰে ব্যাপি আছে জগতক ॥
 পদভৰে বসুমতী কাম্পে ঘনে ঘন ।
 কিৰীটে ঠেলিছে গৈয়া আকাশ পৰন ॥

ধনুৰ টঙ্কাৰে ভীত পাতাল নিবাসী ।
 ব্যাপিলে সহস্ৰ ভুজ্জ ভুবন মণ্ডলী ॥
 এহিকপে ঘোৰৰূপ দেখি চণ্ডিকাৰ ।
 মানিলা বিস্ময় মনে যতেক অশ্লৰ ॥
 আত অনন্তৰে শুনা কহে নৃপবৰ ।
 দেৱা দানবৰ ঘোৰ বাজিল সমৰ ॥
 অদ্ভুতগণ গোচ খাই দেৱী দানবৰ ।
 একাশ কবন্ত আতি দিশ দিগন্তৰ ॥
 মহাব সেনাপতি চিকুৰ প্ৰধান ।
 লেখ্য লৈয়া দেৱী সহ কবন্ত সংগ্ৰাম ॥
 অন্য এক সেনাপতি নামত চামৰ ।
 চতুৰঙ্গ বল সহ কবন্ত সমৰ ॥
 অসংখ্যাত বথ সমে উদগ্ৰ অশ্লৰ ।
 যুদ্ধ কৰিবাক হেতু ভৈল অগ্ৰসৰ ॥
 কোটিবথ সহ এক মহাহনু নামে ।
 যুদ্ধ কৰিবাক মনে পশিলা সংগ্ৰামে ॥
 পাঞ্চ কোটি বথ লৈয়া অমিলোমা দাঁৰ ।
 ঘাঠ এক বথ সমে বাঞ্চল দুৰ্ব্বাৰ ॥
 পাৰ্শৱাৰ নামে দৈত্য পশিলা বণত ।
 অসংখ্যাত গজবাজী তাহাৰ লগত ॥

পঞ্চরূন্দ বথ লৈয়া সি মহা সংগ্রামে ।
 ভৈলা দৈত্য উপস্থিত বিড়ালাক্ষ নামে ॥
 সেহি যুদ্ধে বলবন্ত অসংখ্য অশ্বৰ ।
 হয় হস্তী বথ লৈয়া কৰন্ত সমৰ ॥
 অসংখ্যাত গজবাজী সৈন্যৰ মাজত ।
 ভৈলা আসি উপস্থিত মহিষ দুৰন্ত ॥
 দাবানল হেন আছে চণ্ডিকা মধ্যত ।
 চৌপাশে বেড়িয়া আছে অসংখ্যাত দৈত্য ॥
 সৃষ্টি স্থিতি লয় কৰ্ত্তী দেবী ভগবতী ।
 তাক্ষ কি কৰিব পাৰে অশ্বৰ দুৰ্ম্মতি ॥
 পৰম পবিত্ৰ এহি চণ্ডিৰ আখ্যান ।
 শুনা সবে নৰগণে হুয়া একমন ॥

—•—

ভবভয় নিবাৰিণী, তুমি দেবী কাত্যায়ণী,
 পাদপদ্মে দিয়া মোক ঠাই ॥

—

ছবি ।

এহিকপে নৃপবৰ, সবে সেনা মহিষৰ,
 ভৈলা আগ সংগ্রামে চণ্ডীৰ ।

চৌপাশে চণ্ডীকবেড়ি, কবলু সমৰ আতি,
 মাৰ মাৰ শব্দে অশ্বৰ ।

কতো দৈত্য ভিন্দিপাল, কতোবা তোমৰ শূল,
 কতো হানে মূৰল শকতি ।

পৰশু পট্টিশ পাশ, হানে কেহোঁ তবোৱাল,
 বধ হেতু চণ্ডিকাৰ প্ৰতি ॥

পাছে দেবী ভগৱতী, নিজ অস্ত্ৰ কৰি বৃষ্টি,
 নিবাৰিলা অস্ত্ৰ দানবৰ ।

নিবাৰি অশ্বৰ অস্ত্ৰ, দৈত্য দেহে নানা শস্ত্ৰ,
 দৃঢ়কপে কৰিলা প্ৰহাৰ ।

অস্ত্ৰাঘাতে দৈত্যযত, ভৈলা দেহ জৰ্জৰিত,
 পড়ি গৈলা ভূমিৰ ওপৰ ।

যুদ্ধ পৰিশ্ৰম হেতু, দেবীৰ গাৱত কিন্তু,
 লেশমাত্ৰ নাহিকে কাতৰ ।

চণ্ডীৰ বাহন সিংহ, মহাকোপে কৰি শব্দ,
 কম্পাইয়া গ্ৰীবাৰ কেশৰ । (৬)

(৬) গ্ৰীবা, ডিঙি ।

অবগ্যত অগ্নি হেন, প্রবেশি দৈত্য সেনাত,
বিদাৰিলা হৃদয় দৈত্যৰ ।

দৈত্য সমে বণ কৰি, চণ্ডিকা পৰমেশ্বৰী,
তেজিলা নিশ্বাস যত যত ।

তান হস্তে অগগন, ভৈলা বাজ মাতৃগণ,
দেবী সমে পশিলা বণত ।

দেবী পাৰিষদ গণ, পৰশু মুখল শেল,
লৈয়া ভিন্দিপাল তৰোৱাল ।

চণ্ডীৰ কুপাত বণে, নাশন্ত অস্ত্ৰৰ গণে,
কৈলা বক্তে ধৰণী পঙ্কিল ।

যুদ্ধৰূপ মহোৎসবে, কেহৌ দেবী পাৰিষদে,
বজাইলা ঢাক অসংখ্যাত ।

কেহৌবা বজাৱে শঙ্খ, কৰে কেহৌ মহাবজ্জ,
দিলে তাল কেহৌ মৃদঙ্গত ।

অনন্তৰে ভগৱতী, কুপিতা অস্ত্ৰৰ প্ৰতি,
খণ্ডগশক্তি ত্ৰিশূল গদাৰে ।

অনেক অস্ত্ৰৰ প্ৰাণ, কৰি দেবী বিনাশন.
পঠাইলা যমৰ নগৰে ।

পাশেৰে বন্ধন কৰি, অনেক অমৰ অৰি,
ঘসাইলা চণ্ডিকা ভূমিত ।

কতো অসুখক দেবী, ঘণ্টাৰ শব্দে মুহি,

ବଂଶରେ କବିଳା ଯୁଚ୍ଛିତ ।

তীক্ষ্ণ খড়্গ প্রহাৰিয়া, ভগবতী মহামায়া,

দুই খণ্ড কবিতা অম্লব ।

গদাৰ আঘাতে কত, হুয়া দৈত্য বিমৰ্দ্দিত,

পড়ি বৈলা ধবণী ওপৰ ।

মৃবল গুদগৰ ঘাতে, মহিষৰ কতো দৈত্যে,

বজাইলা কধিব মুখত ।

হিয়াত দেবীৰ শূল, বিস্কি কতো অস্তৰৰ,

গৈল প্রাণ পড়িল। ধৰাত ॥

কতো দৈত্য সেনাপতি, সংগ্রামত বাণে ফুটি,

তেজিলন্তু অসাহ জীবন ।

কতোৰ ছিগিল বাহু, ঐীবা ভঙ্গ হৈল কাৰো,

কাৰো হৈল মস্তক ছেদন ॥

কাৰো মধ্যদেশ খণ্ড, কাৰো ভৈল জজ্ঞাভন্ন,

কাৰো হৈল চৰণ খণ্ডিত ।

এক চকু এক কাণ, একমাত্র ভবি খান,

विकलाङ्गं दैत्यं सैन्यं यत ॥

ছেদিল। দেবীয়ে শিব, ভূমিত পড়িল দেহ,

পুনৰপি উঠি শূন্য শিবে ।

লৈয়া নানা অস্ত্র জাত, চণ্ডিকাক প্রহাবস্ত,
বাঘতালে নাচন্ত অস্ত্ৰে ।

অন্য মহাস্ত্ৰৰ গণে, চণ্ডিকাক কোপমনে,
থাক থাক বোলয় বচন ।

অস্ত্ৰৰ শুনি বাণী, দেবী দুৰ্গা নাৰায়ণী,
নকৰিলা একো সমিধান ।

অনেক পড়িল হাতী, বথ ঘোড়া কোটি কোটি,
বক্ত মাংসে প্লাবিত মেদিনী ।

সৈন্যৰ শোণিতে নদী, মহাবেগে বহে আতি,
ভৈলন্ত অগম্য বণ ভূমি ॥

ক্ষণিকতে ভগবতী, কৰি কোপ মহামতি,
সৈন্যগণ মহিধাস্ত্ৰৰ ।

অগণিত তৃণ চয়, পড়ি যেনে ভস্ম হয়,
সেহিকূপে কৰিলা সংহাৰ ॥

সিবেলা দেবীৰ সিংহ, কোপে কম্পাইয়া কেশ,
মহা শব্দে কৰিলা গৰ্জ্জন ।

সি শব্দে পুৰিল দিশ, শত্ৰুগণ ভৈলা ভ্ৰাস,
হৈল যেন বাজ দৈত্য প্রাণ ॥

(৭) দেবীৰ প্ৰমথগণে, যুজি দেব অৰিসনে,
 তুঘিলা দেবৰ মন আতি ।
 তুষ্ট হৈয়া দেব যত, আৰোহিয়া বিমানত,
 আকাশত কৈলা পুষ্প বৃষ্টি ।
 মহিষৰ সৈন্য বধ, এহি চণ্ডিকাৰ পদ,
 ভক্তিভাবে শুনে যেই জনে ।
 দেবীৰ চৰণে ভক্তি, হোৱে অন্তকালে মুক্তি,
 চণ্ডিদাস কীৰ্ত্তি চন্দ্ৰে ভণে ।

তাৰিণী কৰা নিস্তাৰ
 চৰণে প্ৰণাম মোৰ ॥

ঝুমুৰী ।

পুনশ্চ মেধস য়নি । বুলিলা ৰাজাক বাণী ।
 মহিষৰ সেনাপতি । চিকুৰ প্ৰচণ্ড আতি ।
 সৈন্য বহু ভৈল ক্ষয় । হৈনন্ত দেবীৰ জয় ।
 দেখি কোপে দৈত্যবৰ । ধাইলা পাশে চাণ্ডিকাৰ ।

(৬) প্ৰমথ, পাবিবদ ।

মেবে যেন বৃষ্টিধাৰে ।	গিৰি শৃঙ্গ ধৌত কৰে ।
সেহিকপে শৰ বৃষ্টি ।	কৰিলা দেবীৰ প্ৰতি ।
পাছে দেবী কোপকৰি ।	হাতে ধনুশৰ ধৰি ।
চিকুৰৰ শৰগণ ।	কাটিলন্ত তেতিক্ষণ ।
পুনৰপি মাৰি বাণ ।	লৈলা মাৰথিৰ প্ৰাণ ।
ধনু বথ ঘোড়া কাটি ।	কৰিলা ধ্বজৰ ক্ষতি ॥
দেহত অসংখ্য শৰ ।	প্ৰহাৰিলা চিকুৰৰ ।
বিবথ বিধনু হুয়া ।	খড়্গচন্দ্ৰ হাতে লৈয়া ।
চণ্ডিকাক কোপকৰি ।	ধাইলা অমৰ অৰি ।
কেশবীৰ মস্তকত ।	কৈলা তীক্ষ্ণ খড়্গাঘাত ।
চণ্ডিকাৰো বাম ভুজে ।	প্ৰহাৰিলা অতি তেজে ।
দেবীৰ ভুজত লাগি ।	পড়িলন্ত খড়্গ ভাগি ।
খড়্গ ভঙ্গ হৈল দেখি ।	কোপেবন্ত ভৈলা আখি ।
ভুলি লৈয়া দৈত্যশূল ।	দেবীক প্ৰহাৰ কৈল ।
সূৰ্য্য হেন গগনত ।	কৰে দীপ্তি শূল পাত ।
শূল খেদি আসে দেখি ।	ভৈলা দুৰ্গা বন্ত যুখী ।
নিজ শূল শূল প্ৰতি ।	প্ৰহাৰিলা ভগবতী ।
শত খণ্ড দৈত্য শূল ।	কৰি পাছে দেবী শূল ।
হিয়াত পড়িল তাৰ ।	গৈল দৈত্য যমঘৰ ।
বগত চিকুৰাস্থৰ ।	নিহত দেখি চামৰ ।

গজত আৰোহি আসে । কোপে চণ্ডিকাৰ পাশে ।
 সেহি দুটে চণ্ডিকাক । প্রহাৰিলা শক্তি এক ॥
 হুঙ্কাৰ শব্দে শক্তি । কৈলা ব্যর্থ ভগৱতী ॥
 চামৰ কোপিত আতি । হৈলা দেখি ভগ্ন শক্তি ॥
 পুনৰপি শূল এক । প্রহাৰিলা চণ্ডিকাক ॥
 দেবী শূল পাততাৰ । শৰ হানি কৈলা দূৰ ॥
 পাছে সিংহ চণ্ডিকাৰ । বাম্প দিয়া চামৰৰ ॥
 গজ কুন্তে আৰোহণ । কৰি কৰে মহাৰণ ॥
 সিংহ সমে দেব অৰি । বহু বৃদ্ধ কৰি কৰি ।
 গজহন্তে পৃথিৱীত । তেঁতক্ষণে ভৈলা পাত ॥
 মৃগৰাজ বাম্পমাৰি । দৈত্যৰ শিবত ধৰি ॥
 নখাঘাতে চামৰৰ । ক্ষণিকে ছেদিল শিৰ ॥
 আসিল উদগ্ৰ নামে । এক দৈত্য সি সংগ্রামে ॥
 তাক্স পাছে হৰ ৰাণী । বধিলাহা বৃক্ষহানি ॥
 কৰাল ত্ৰিদশ অৰি । দেখি তাক্স মহেশ্বৰী ॥
 দণ্ড মৃষ্টি তলা ঘাতে । বিনাশিলা ক্ষণিকতে ॥
 কুপিত চণ্ডিকা আতি । উদ্ধতক কৰি দৃষ্টি ।
 কৰি তাক গদাঘাত । কৈলা চূৰ্ণ সমৰত ॥
 ভিন্দিপালে বাস্কলক । শৰে তাম্ৰ অক্ষকক ॥
 ৰণত দেবতা অৰি । বিনাশিলা স্তৰেশ্বৰী ॥

মহাহনু উগ্র মুখ ।	উগ্র বীৰ্য্য অস্ত্রবক ॥
পঠাইলন্ত যমবৰে ।	দুৰ্গা দেবী ত্রিশূলেৰে ॥
খড়্গহানি বিড়ালৰ ।	পেলাইলা ভূমিত শিৰ ॥
শৰ ছোটে চণ্ডিকাৰ ।	দুৰ্দ্ধৰ দুশ্মুখাস্ত্রৰ ॥
ক্ষণিকতে তেজি প্রাণ ।	যম্মালয়ে পাইলা স্থান ॥
শুনা সভাসদ জন ।	পবিত্ৰ চণ্ডিকাখ্যান ॥
দ্রুবন্ত দানব গণ ।	বাৰহাতে ত্যজি প্রাণ ॥
দয়াময়ী ভগ্নবতী ।	ভক্তগণে দয়া আতি ॥
দেবতাক দয়া কৰি ।	বিনাশিলা দেব অৰি ॥
পাদপদ্মে ত্ৰিঃদুৰ্গাৰ ।	কৰা সবে নমস্কাৰ ॥
পূৰ্ণ হৈব মনস্কাম ।	লোৱা মুখে দুৰ্গানাম ॥

—-°—-

চৰণৰ তলে, তোমাৰ অস্ত্রৰ,
পাহেলা বান্ধিত ঠাই ॥

—-°°°—-

ডুলৰি ।

এহিৰূপে বীৰ, মহিষ অস্ত্রৰে,
দোখ নিজ সৈন্য ক্ষয় ।

আতি কোপমনে, মহিনৰ ৰূপে
লগাইলা দেবীক ভয় ।

প্ৰহাৰে মুখৰ, আঘাতে খুৰাৰ,
লাঙ্গল কৰি ক্ষেপণ ।

দেবীৰ সৈন্যক, কৰিলা চমক,
ছুৰাত্মা দৈত্য নন্দন ॥

শৃঙ্গেৰে বিদাৰি, বেগেৰে কচালি,
কৰি শব্দ ভয়ঙ্কৰ ।

নিশ্বাস মাকতে, ভ্ৰমণৰ বেগে,
লগাইলা সবাবো দৰ ॥

এহিৰূপে দৈত্য, চণ্ডিকাৰ সৈন্য,
বলেৰে কৰি মস্তন ।

দেবীৰ সিংহক, ধাইলা মাৰিবাক,
ভৈলা দেবী কোপ মন ॥

সিটো মহাবলী, খঙ্গত উফৰি,
খুৰাৰে খানে ভূতল ।

শৃঙ্গেৰে পৰ্বত, ক্ষেপিল তথাত,
কৰিলা আতি গৰ্জ্জন ॥

লব্ধত তাৰ, ধৰণী ফাটিল,
উঠিল পাতাল জন ।

লাঙ্গল চাটিত, সমুদ্রৰ জলে,
ডুবালা বণৰ স্থল ॥

জোকাৰে শিঙ্গৰ, মহিষা স্তবৰ,
(১) জলদ খণ্ডিত ভৈল ।

নিশ্বাস বায়ুত, অনেক পৰ্বত,
সবদে খণ্ডি পড়িল ॥

এহিকপে কোপ, কৰি দৈত্যৰাজ,
দুগাক খেদিয়া যান্ত ।

দুৰ্গা ভগবতী, কৰি তাক দৃষ্টি,
বধতাব চিন্তলন্ত ॥

দাঘ মহাবেগে, মহিষ অস্তৰে,
কোপে অশ্বিকাক প্রতি ।

পাছে পাশ হানি, দৈত্যক ভবাণী,
কৰিলা বন্ধন আতি ॥

হুয়া পাশ বন্ধ, অস্তৰ প্রচণ্ড,
তেজিল মহিষ রূপ ।

ক্ষণিক কালতে, মায়াবী অস্তৰে,
ধৰিলা কেশবী রূপ ॥

(১) মেঘখণ্ড খণ্ড হ'ল ।

(৫)

সিংହরূପ ধৰি, দেবীক আবৰি,
 কৰন্তু মহা সমৰ ।

মায়াবীৰ মায়া, জানি মহামায়া,
ছেদিল। মস্তক তাৰ ॥

তেজি সিংহরূপ, মহিম অশ্রুৰ,
ক্ষণিকে পুরুষ ভৈলা ।

হাতে খড়্গ ধরি, মহা কোপ করি,
দুর্গাক বেগে ধাইলা ॥

দুର୍গা ভগবতী, কৰি কোপ আতি,
 প্রহাৰি নিশিত বাণ । (২)

খড়গচর্ম্ম সমে, মায়াবী দৈত্যব,
কবিল। শিব শ্বেছদন ॥

পুনশ্চ অস্তবে, মহাগজ রূপে,
 বাইলা বেগে দেবীক ।

কবন্ত গর্জন, বহু আশ্বালন,
আক্রমে শুণ্ডে সিংহক ॥

আকৃষ্ট সিংহক, দেখি দানবক,
 কবি কোপ ভগরতী।

(২) নিশিত বাণ, তীক্ষ্ণবাণ ।

খড়্গ হানি তার, ছেদিলাহা কব, (৩)

পড়িল শবদে হাতী ॥

হস্তী রূপ তেজি, পাছে দৈত্যপতি,

পুনশ্চ মহিষ ভৈল ।

জগত ক্ষুভিত, কবি পূর্ববত,

দুর্গাক প্রতি ধাইল ॥

জগত জননী, চণ্ডিকা গোমানী,

পাছে আতি কোপ কবি ।

উত্তম মদিবা, পুনঃ পুনঃ পীলা,

হাসিলা পরমেশ্বরী ॥

বলত উদ্ধত, মহিষ দুবল,

কবলত ঘোর গর্জন ।

দুগোটা শিঙ্গেবে, চণ্ডিকাক প্রতি,

পর্বত কবে ক্ষেপণ ॥

দেবী ভগবতী, কবি শব সৃষ্টি,

ক্ষেপিত পর্বত তার ।

ক্ষণিকে চূর্ণিত, কবি বুলিলন্ত,

বচন আতি নিষ্ঠুর ॥

(৩) কব, হাতীর শুঁড় ।

ক্ষণিকতে দেবী, নিজ পৰাক্রমে,
কখিলা শক্তি তাৰ ।

ছবন্ত অহৰে, তথাপি সমৰে,
কৰন্ত ইচ্ছা অপাৰ ॥

পাছে ভগবতী, দেবৰ শক্তি,
অমৰক কৰি দয়া ।

তুলি মহাখড়গ, দৈত্যৰ মস্তক.
ছেদিলাহ। মহামায়া ॥

কৰে হাঁহাঁকাৰ, সেনা মহিবৰ,
পেখিয়া তাৰ মৰণ ।

কৰে পলায়ণ, হানি শৰণ,
কৰিলা দেবী যাতন ॥

নিহত মহিষ, ভৈল দৈত্যধ্বংশ,
আনন্দিত দেব সব ।

অহৰ্ষি সহিত, ইन्द्रাদি ত্ৰিଦশ,
 দুৰ্গাক কৰিল। স্তব ॥

গন্ধর্বে গাইলা, অন্দৰা নাচিলা,
বজালা বিবিধ বাজ ।

কুসুম চন্দনে, সবে দেবগণে,
পূজিল। দুর্গাৰ পদ ।

শুনা সভাসদ, চণ্ডিকাৰ পদ,
 মহিষ অস্ত্ৰৰ বধ ।
 ইহাক শ্ৰবণ, কৰিলে কীৰ্ত্তন,
 লভিবা সৰ্ব্ব সম্পদ ॥

—০ঃ০—

সৰ্বদেব দেবী কৃপা তুমি ভগৱতী ।
 তোনাৰিনা মানবৰ নাই আন গতি ॥

———০———

পদ ।

মেঘস বদতি শুনা স্ত্ৰৰথ নৃপতি ;
 মহিষাস্ত্ৰৰক বধিলন্ত ভগৱতী ।
 আৰু তাৰ যত সেনা আছিল তথা
 সমস্ত হইলা হত দেবীৰ কৃপাত ॥
 অনন্তৰে ইন্দ্ৰ আদি যত দেবগণে ;
 দেবীক কৰিলা স্তব পুলকিত মনে ।
 নত ভাবে জানুপাৰ্হি হুয়া কৃতাজলি ,
 ভক্তিভাবে দেবগণে আৰম্ভিলা স্তুতি ॥
 হে দেবি পৰমেশ্বৰী অখিল জগত ;
 ব্যাপি আছা তুমি নিজ শক্তিৰ বলত ।

সমস্ত দেবৰ শক্তি তোমাতে বিলীন ;
 দেব ঋষিগণে পূজে তোমাৰ চৰণ ॥
 কৰিলো প্ৰণাম আমি ভক্তিৰে তোমাক ॥
 তবু কৃপাবলে শুভ আশাৰ হউক ॥
 অতুল প্ৰভাব যাৰ বল অসংখ্যাত ;
 বিধি বিষ্ণু হৰ কৈতে নুহিকে শকত ॥
 সেই চণ্ডিকাৰ মতি ভুবন পালনে ;
 হউক সতত যেন অস্ত্ৰৰ নাশনে ।
 লক্ষ্মীৰূপে শুক্লতীৰ গৃহত বসতি ;
 অলক্ষ্মী ৰূপেৰে যাৰ পাপিষ্ঠত স্থিতি ॥
 বুদ্ধি ৰূপে স্তবুদ্ধিৰ বাস হৃদয়ত ;
 শ্ৰদ্ধাৰূপে থাকে সেই সাধুৰ লগত ।
 কুলীন জনৰ লজ্জা তুমি ভগৱতী ;
 প্ৰণামোহো তব পাৰে ৰাখা এহি সৃষ্টি ॥
 অচিন্ত্য তোমাৰ ৰূপ বীৰ্য্য ভগৱতি ;
 কিৰূপে বৰ্ণাবো আমি নাহিকে শকতি ।
 ৰণত তোমাৰ দেবী যতেক চৰিত ;
 দেখি দেৱাস্ত্ৰৰে হৈল অতি আচৰিত ॥
 ত্ৰিগুণ ধাৰিণী তুমি জগত কাৰণ ;

(১) ছয়ঋষি দোষে নাহি কৰোঁহে দৰ্শন ।

(২) ছয়ঋষি, নোভ, মোহ, কাম, ক্ৰোধ, ষড়, মংগল ।

নজানয় হৰি হৰ তোমাক বিধাতা ;
 পৰমা প্ৰকৃতি তুমি জগতৰে মাতা ॥
 আধাৰ স্বৰূপা তুমি সবে জগতৰ ;
 চৰাচৰ এহি বিশ্ব অংশ যে তোমাৰ ।
 যজ্ঞে আৰু পিতৃশ্ৰাদ্ধে এহিসে কাৰণে ;
 স্বাহা স্বধা উচ্চাৰণ কৰে বিপ্ৰগণে ।
 জিতেন্দ্ৰিয় হনিগণে মোক্ষ বাঞ্ছা কৰি ;
 শুদ্ধমনে কৰে চিন্তা তোমাক আদৰি ॥
 চিন্তামণি তুমি দেবী শক্তিৰ কাৰণ ;
 (২) মনুক্ষুৰ তুমি দুৰ্গা হোৱা ব্ৰহ্মজ্ঞান ।
 শব্দ ৰূপা তুমি দেবী বেদৰ আধাৰ ,
 থাক যজু সামৰূপে কৰিছা প্ৰচাৰ ॥
 কৃষি বানিজ্যাদি ৰূপে জগত পালন ;
 কৰি দৰিদ্ৰৰ দুঃখ কৰাহা মোচণ ।
 সৰ্ব্বশাস্ত্ৰ সাৰ তুমি তব ধৈৰ্য্যমতি ;
 দুৰ্গম স্থানত দুৰ্গা নাম মাত্ৰ গতি ॥
 সংসাৰ সাগৰে দেবী তুমিসে তৰণী ;
 তোমাৰ প্ৰসাদে ভ্ৰাণ পাৰে সৰ্ব্ব প্ৰাণী ।

(২) মনুক্ষু, শক্তিৰ ইচ্ছুক

লক্ষ্মী ৰূপে থাকা তুমি হৃদয়ে বিষ্ণুৰ ;
 গৌৰী ৰূপে শঙ্কৰক কৰিছা আদৰ ॥
 তপত সূৰ্ণ হেন ইষত হমিত ;
 তযু মুখ পদ্ম পূৰ্ণচন্দ্র বিনিন্দিত ।
 ইহেন তোমাৰ মুখ আতি চমৎকাৰ ;
 দেখিয়ো ক্ৰোধাক্ষ সেহি মহিবঅস্তৰ ॥
 সহসা কৰিলা তযু প্ৰহাৰ অঙ্গত ;
 দেখি ইটো কথা আমি ভৈলো আচৰিত ।
 অকুটি ভীষন মুখ কোপত তোমাৰ ;
 দেখিয়ো যে তেতিক্ষণে মহিব পামৰ ।
 নকৰিলা প্ৰাণ ত্যাগ অতি আচৰিত ,
 দেখিলে কুপিত যম নাথাকে জীৱিত ॥
 জগতৰ শুভ হেতু উদ্ভৱ তোমাৰ ;
 কোপ যুভা হৈলে তুমি বিনাশ সবাৰ ।
 প্ৰমাণ ইহাৰ আমি পাইলো সাক্ষাত ;
 বিপুল মহিব সৈন্য কৰিলা নিপাত ॥
 স্বপ্ৰসন্না হয় দেবী আমাসাক প্ৰতি ;
 ভয়ঙ্কৰ দানৱক বধিলা অম্প্ৰতি ।
 দেশৰ মধ্যত সেহি জন মান্যৱন্ত ;
 ধাৰ্মিক যশস্বী আৰু সেহি ধনৱন্ত ॥

ধন্যতাৰ পুত্ৰ ভাৰ্য্যা দাস দাসী কন্যা ;
 বাঞ্ছিত ফলদা তুমি যাহাতে প্ৰসন্না ।
 তোমাৰ কৃপাত দেবি পুণ্যঅন্ত জনে ;
 সৰ্ব্ব ধৰ্ম্ম কৃত্য সদা কৰে তুষ্ট মনে ॥
 সেহি ফলে হোৱে তাৰ স্বৰ্গত বসতি ;
 তিনিও লোকত তুমি হোৱা ফল দাত্ৰী ।
 কৰ্ম্মে কৰ্ম্মফল দিয়ে স্বৰূপে অসত্য ;
 তুমি কৰ্ম্ম ৰূপা কৰ্ম্ম ফল দিয়া সত্য ॥
 স্তম্বে তোমাক যদি সঙ্কট কালত ;
 তাৰ ভয় নিবাৰণ কৰাহা নিতান্ত ।
 ভয়হীন নৰে যদি কৰয় স্মৰণ ;
 তাক তুমি তত্ৰ জ্ঞান কৰাহা প্ৰদান ॥
 দৰিদ্ৰৰ ক্লেশ নাশা ভয়াৰ্ত্তৰ ভীতি ;
 সদা স্নেহ চিন্তা তুমি প্ৰাণী গণ প্ৰতি ।
 এহি দুৰ্ঘ দৈত্য যত হইলে নিহত ,
 জগতৰ সুখ শান্তি ভাবিলা মনত ॥
 কিন্তু দুৰাচাৰ পাপী যতেক অস্তৰ ;
 নৰকে সবাৰ গতি বিদিত তোমাৰ ।
 ৰণে হত ছয়া সবে যাউক স্বৰ্গত ;
 হেন ভাবি দৈত্য কুল কৰিলা নিপাত ॥

দৃষ্টি মাত্র ভগবতি যতেক অসুখ ;
 কৰিব যে পাৰে ভস্ম বিদিত আমাৰ ।
 তথাপি নকৰি তাক্স প্রহাৰিলে শৰ ;
 শৰাঘাতে পাপ নষ্ট ভৈলন্ত দৈত্যৰ ॥
 পাপ তনু তেজি সবে পাশলা স্বৰ্গত ,
 মহা অনুগ্রহ তব ছুৰন্ত শত্রুত ।
 তযুদীপ্তি মান খড়্গ নিশিত ত্রিশূল ;
 দেখিয়ে নভৈল নষ্ট নয়ন দৈত্যৰ ॥
 বশ্মি মান চন্দ্র হেন তব সন্ধানন ,
 প্রত্যক্ষে কৰিলা দৃষ্টি যত দৈত্যগণ ।
 ছুফক দমন কৰা স্বভাব তোমাৰ ;
 তযু কপ নোহে তুল্য লগত অন্যৰ ॥
 নোৱাৰো বৰ্ণাব বল দেবগণ এন্ত ;
 তাদৃশ দৈত্যকো তুমি কৰিলা বিনষ্ট ।
 বৈৰিকো কৰিলা দয়া বিনাশি বণত ;
 অচিন্ত্য মহিমা তব অতি আচৰিত ॥
 কিহেৰে উপমা হৈব বিক্রম তোমাৰ ;
 ক্ষণি কতে সংহৰিলা যতেক অসুখ ।
 মনোহৰ কপ তযু কিন্তু ভয়ঙ্কৰ ;
 কতোদৈত্যে কপ দেখি ত্যজিলা শৰীৰ ॥

যুদ্ধত নিষ্ঠুর ভাব কৃপাঅন্তৰত ;
 ত্রিভুবন মাজে নাই দেখিলো তোমাতে ।
 দেৱৰ পৰম অৰি মহিমা স্মৰক ;
 বিনাশি কৰিলা বক্ষা দেবি জগতক ॥
 শত্ৰুকো কৰিলা দয়া বধি সমৰত ;
 অনায়াসে দৈত্যগণ পশিলা স্বৰ্গত ।
 আমাকো উন্নত দৈত্য ভৱহন্তে ত্ৰাণ ;
 কৰিলা চৰণে তবু কৰোহো প্ৰণাম ॥
 শূন্যেৰে বাখিলা দেবি আমাক সততে ;
 বাখিলা অম্বিকা দেবি খড়েগৰে সঙ্কটে ।
 ঘণ্টা ধনুগুণ শব্দে আমাক মৰ্বদা ;
 বাখিলা পৰমেশ্বৰ তুমি অভয়না ॥
 ত্ৰিশূল ঘূৰাই দেবি আমাক পুৰত ;
 বাখা পশ্চিমত আক কুনেৰ নাম্যত । (৩)
 তিনিয়ো লোকত দেবি যত সৌম্যৰূপ ;
 আক যত ঘোৰ ৰূপ আছয় তোমাৰ ॥
 সৌমি সৌমি ৰূপে মাৰ এহি পৃথিবীক ;
 বক্ষা কৰা জগদ্ধাত্ৰি আক দেৱতাক ।

(৩) কুনেৰ যাম্য, উত্তৰ দক্ষিণ ।

ঋতুগ শূল গদা আদি অস্ত্র সমবলে ;
 কৰিয়ো আমাক বক্ষা দেবি সৰ্বকালে ॥
 দেবীৰ অচিন্ত্য ৰূপ অপাৰ মহিমা ;
 ব্রহ্মা বিষ্ণু মহেশ্বৰে নপায় সীমা ।
 কুপাময়ী ভগবতী বাঞ্চা ফলদাত্ৰী ;
 সৰ্ব দুঃখ নিবাৰিণী অগতিৰ গতি ॥
 সংসাৰৰ মোহ পাশ ছেদিবাক মনে ;
 হইলো শৰণা গত দেবীৰ চৰণে ॥

ইযোৰ সংসাৰ, দেখি লাগে দৰ,
 মোক দেবি কৰা ভ্ৰাণ ॥

—:~:—

তুলডি ।

মেঘস বদতি, এহি ৰূপে স্তুতি,
 কৰিলা অম্বৰ গণে ।
 নন্দন বনৰ, আনি পুষ্পচয়,
 অৰ্পিলা দেবী চৰণে ॥
 মলয় চন্দন, অঙ্গত লেপন,
 কৰি দিব্য ধূপ দান ।

নৃপতি তোমাৰ, আগত প্রচাৰ,
কৰিলো কথা সমস্ত ।

গৌৰ দেহ ধৰি, জগত ঈশ্বৰী,
পুনঃ অস্থৰ নাশ ।

কবিতা বিকশে, ত্রৈলোক্য বক্ষার্থ,
তোমাত কবো প্রকাশ ।

দেবী দয়াময়ী, দানব নাশিনী,
দেবতাৰ হিতৈষিনী ।

দুঃখ দানর, কবিতা নিহত,
নমো নমো নাৰায়ণি ।

শুনা সবে নব, মহিষা স্তবধ,
বধে ইটো দেবস্বতি ।

বোগ শোক তাপ, দূৰ হয় পাপ,
 অন্তে দুৰ্গা পদে গতি ।

অসাব সংসাব, শোক মাত্র সাব,
জানাহা সমস্ত জনে ।

তজ্জি আন কাম, সবে দুর্গা নাম,
লোবা কীর্তি চন্দ্রে ভনে ।

বাধা বাধা মহা দেবি ইবোৰ সঙ্কটে ।
জগতৰ মূল ভূমি আশ্রয় তোমাতে ॥

পদ ।

মেধস বোলন্ত শূনা ৰাজা মহামতি ।
পুনশ্চ দেবীৰ কথা কহিবো! সম্প্রতি ॥
পূৰ্বে ত্ৰেতা যুগে শুন্ত নিশুন্ত নামত ।
মহা বলন্ত দৈত্য আছিল দুগোট ॥
আছিল জগতে যত দানৱ অশ্বৰ ।
সমস্তৰে অধি পতি শুন্ত মহাশ্বৰ ॥
নিশুন্ত তাহান ভাতৃ প্ৰচণ্ড বিক্ৰম ।
যুবৰাজ ভৈল সেহি পৰম দুৰ্জন ॥
চণ্ড গুণ্ড ৰক্ত বীজ আদি দৈত্যগণ ।
সেনা পতি হৈল। সবে পৰম দাক্ষণ ॥
দৈত্য সেনা সমে শুন্ত নিশুন্ত দানৱ ।
পৃথিবীৰ যত ৰাজা কৈলা পৰাভৱ ॥
মদ গৰ্বে বাহু বলে পৰাজি ইন্দ্রক ।
স্বৰ্গ কাটি লৈলা আৰু লৈলা জঙ্ঘভাগ ॥
চন্দ্ৰ সূৰ্য্য বায়ু অগ্নি কুব্জৰ যমৰ ।
আৰু বকণৰ কৰ্ম কৰিলা পহাৰ ॥

তুমি চন্দ্র তুমি সূর্য্য, তুমি অগ্নিষ ঐশ্বর্য্য,
 তুমি দেবী জগত প্রকৃতি ।
 সনাতনা ভয়ঙ্করী, জ্যোৎস্না কপা তুমি গোবী,
 নমো দেবী জগত ধ্বিজী ।
 স্থকপা বুদ্ধিকপা, মহেশ্বরী লক্ষ্মীকপা,
 তুমি দেবী সমস্ত বাজাৰ ।
 অলক্ষ্মী সিদ্ধি স্বকপা, তুমি দেবী ছববোধা,
 চিন্তাতীতা প্রাকৃত জনৰ ।
 প্রণতক ভ্রাণ কত্রী, তুমি সৰ্ব্বজন মাতৃ,
 শ্রেষ্ঠদ্রব্য প্রতিষ্ঠা কপিণী ।
 কৃষ্ণা আক ধূম্রবর্ণা, অতি সৌম্যা অতি বোদ্রা,
 তুমি দেবী জগত পালিনী ॥
 নমোদেব মুৰ্ত্তিকপা, নমো দেবী ক্রিয়াকপা,
 পুনঃ পুনঃ নমোহো তোমাক ।
 যেই দেবী সৰ্ব্বভূতে, আছে মহামায়া কপে,
 নমো নমো পুনঃ নমো তাক ।
 দেবী যেই সমস্তৰ, প্রাণীৰ চৈতন্য কপ,
 নমো নমো পুনশ্চ তাহাক ।
 যেই দেবী সৰ্ব্বভূতে, বুদ্ধি নিদ্রা কপে আছে,
 নমো নমো পুনৰপি তাক ।

ক্ষুধা তৃষ্ণা ছায়ী ক্ষান্তি, শক্তি জাতি লজ্জা শান্তি,
ৰূপে যেই আছয় প্রাণীত ।

সি দেবীক প্রণিপাত, কৰো আমি অসংখ্যত,
হৌক সিদ্ধি আমাৰ অভীষ্ট ।

যেই দেবী সৰ্বভূতে, শ্রদ্ধাকান্তি লক্ষ্মী ৰূপে,
আৰু বৃত্তি ৰূপে অবস্থিতি ।

সি দেবীক নমস্কাৰ, কৰো আমি বান্ধাৰ,
বাঞ্চা সিদ্ধি হউক সম্প্রতি ॥

স্মৃতি দয়া তুষ্টি ৰূপে, আছে বেই সৰ্বভূতে,
আৰু মাতৃৰূপে অবস্থিতি ।

সি দেবীক প্রণিপাত, কৰো আমি শত শত,
পুনৰপি অসংখ্য প্রণতি ॥

সমস্ত প্রাণীৰ দেহে, বেই দেবী ভ্রান্তি ৰূপে,
কৰিছে বিৰাজ নিৰন্তৰ ।

ভ্রান্তিৰূপা জননীক, কৰো পুনঃ প্রণিপাত,
বাঞ্চা সিদ্ধি কৰোক আমাৰ ॥

দশেন্দ্রিয় পঞ্চভূত, যি দেবীৰ বশীভূত,
যেই দেবী চিত্তৰ ঈশ্বৰী ।

কৰো আমি নমস্কাৰ, দণ্ডবতে পুনৰ্কাৰ,
কাৰ্য্যসিদ্ধি কৰা মহেশ্বৰি ॥

PLEASE HANDLE THE BOOK CAREFULLY.

চণ্ডিকাখান ।

৬৩

অখিল জগত ব্যাপি, জীব রূপে যেই দেবী,
প্রকাশিছে সমস্ত প্রাণিত ।

সিদেবীক নমস্কাৰ, কৰো আমি বাৰম্বাৰ,
দেবী ময় সকল জগত, ॥

কবিলন্ত যাক স্তুতি, পূৰ্বে দেৱগণে আতি,
প্রত্যহ পূজিছে পুৰন্দৰে ।

আমি দৈত্য ভয়ে ভীত, ছয়া ভক্তি অৱনত,
কৰিছোহেঁ যাক নমস্কাৰ ॥

স্মৰণ মাত্ৰকে যাৰ, সমস্ত বিপদ ছৰ,
ছয়া লোকে পাৱে শুভ ফল ।

সেহি তুমি শুভ দাত্ৰী, ঈশ্বৰী আপদহত্ৰী,
কৰাহা আমাৰ হুমঙ্গল ॥

দেবগণ কৃতস্তুৰ, পৰম পবিত্ৰ শুভ,
এক মনে যদি শুনে নৰে ।

বাঢ়য় ঐশ্বৰ্য্য তাৰ, হোৱে শত্ৰু পৰাজয়,
অন্তে স্থান কৈলাস নগৰে ।

কোমল হৃদয় দুর্গা কৃপাৰ সাগৰী ,
অমৰক দিলা দেখা বচনে মধুৰী ।

—:०:—

পদ ।

মেধস বদতি নৃপ এহিক্ৰপে স্তুতি ।
কৰিলন্ত দেবগণে হৈয়া একমতি ॥
নাৰী বেশে সিসময়ে দুর্গা ভগৱতী ।
গঙ্গা স্নান ছলে আসি ভৈলা উপস্থিতি ॥
জিজ্ঞাসিল দুর্গা দেবী দেৱতা সবক ।
বসি তোমা সবে স্তুতি কৰিছাইঁ কাক ॥
তেতিক্ষণে দুর্গা দেহ হন্তে বাজ লুয়া ।
বুলিলন্ত একশক্তি ঈষত হাসিয়া ॥
শুশ্রু নিশুশ্রুৰ বণে লুয়া পৰাজিত ।
কৰন্তু আমাৰ স্তব দেৱতা সমস্ত ॥
যেই দেবী দেহ কোষ হন্তে পাৰ্শ্বতীৰ ।
উপজিলা হৈলা নাম কোশিকী তাহাৰ ॥
কোশিকী উদ্ভৱ মাত্ৰ দুর্গা ভগৱতী ।
কৃষ্ণ বৰ্ণা হৈলা হিমালয়ে কৈলাস্থিতি ॥
কোষে উতপতি হেতু কোশিকী বিখ্যাত ।
কৃষ্ণ বৰ্ণা হেতু কালী জগতে বিদিত ॥

মনোহৰ ৰূপে হিমালয়ত অধিকা ।
 আছে জগতক মুহি সহিত কালিকা ॥
 চণ্ড মৃণ্ড নামে শূন্ত নিশূন্তৰ দূত ।
 দেখিলন্ত একদিন দেবীক তথাত ॥
 দুই দূতে দেখি পাছে শূন্তৰ আগত ।
 নিবেদিল কৰযোড়ে সমজ্যা মাজত ॥
 মহাৰাজ অবধান কৰোক সম্প্ৰতি ।
 দেখিলোহেঁ হিমাচলে নাৰী ৰূপবতী ॥
 প্ৰকাশিছে হিমালয় সৌন্দৰ্য্যে তাহাৰ ।
 তেনে ৰূপবতী মাই জগত ভিতৰ ॥
 এনে মনোহৰ ৰূপ নয়ন গোচৰ ।
 কেন জনে কৰানাই জানিবা নিশ্চয় ॥
 জানিবাক লাগে এহি কোন ৰূপবতী ।
 কৰিষো গ্ৰহণ তাক্স ত্ৰিভুবন পতি ॥
 দশদিশ প্ৰকাশন্ত দেহৰ জেউতি ।
 শুকোমল অঙ্গ তাৰ মনোহৰ আতি ॥
 হিমালয়ে আছে বসি মধুৰ হাসিনী ।
 উচিত দৰ্শন তব ভুবন মোহিনী ॥
 ত্ৰিভুবনে আছে যত হীৰা মৰকত ।
 মানিক্য গোমেদ আৰু গজ বাকী যত ॥

সমস্ত বতনে তব শোভিছে আলয় ।

বিভূতিৰ দৈত্যেশ্বৰ সীমা সংখ্যা নায় ।

পুৰন্দৰ হস্তে গজ বদ্ব ঐবাবত ।

(১) উচ্চৈঃস্রবা ভুবঙ্গম বৃক্ষ পাৰিজাত ।

লভিলা ত্রিতয় বদ্ব বাহুব বলত ।

তোমাৰ সমান কোন আছে জগতত ।

হংস যুক্ত বিধাতাৰ বিচিত্র বিমান ।

(২) আনি চত্বৰত তুমি কৰিলা স্থাপন ।

মহা পদ্ম নামে নিধি জিনি কুবেরক ।

আনিলাহা মহাৰাজ কিকহিবো তাক ।

অগ্নান পঙ্কজ মালা তোমাক সাগৰে ।

কিঞ্জকিনি নাম তাৰ দিলন্ত আদৰে ॥

কৰে যেই স্বৰ্ণ বৃষ্টি ছত্র বিতোপন ।

বৰুণক জিনি তুমি কৰিলা গ্রহণ ।

এহিবথবৰ পূৰ্বে আছিল বিধিৰ । (৩)

দেখা তযু গৃহে শোভে বিক্রমে তোমাৰ ॥

(১) ভুবঙ্গম, ঘোড়া ।

(২) চত্বৰ, চোটাল ।

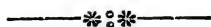
(৩) বিধিৰ, প্রজাপতিৰ ।

উৎক্ৰান্তিদা নামে শক্তি যমৰ পূৰ্বত ।
 তান হন্তে গৃহে তৰু কৰিছে দীপিত ॥
 নিশুন্তৰ হাতে হাজি পাশ বন্ধনৰ ।
 শোভিছে যতেক বস্ত্ৰ আৰু সমুদ্ৰৰ ॥
 অনলেও মহাবাজ অদাহ বসন ।
 যুগল তোমাক দিয়া কৰিলা সন্মান ॥
 এহি ৰূপে দৈত্যেশ্বৰ বিবিধ ৰতন ।
 অখিল জগত হন্তে কৰিলা হৰণ ॥
 ৰূপৱতী সেহিনাবী ৰমণী ৰতন ।
 কিকাৰণে তাক ৰাজা নকৰা গ্ৰহণ ॥
 চণ্ড মণ্ড মুখে বাণী শুনি দৈত্যেশ্বৰ ।
 দূতে ৰূপে স্ত্ৰীক সমীপে দেবীৰ ॥
 পঠাইলা ৰূপে মুগ্ধ ভূয়া অশ্বিকাৰ ।
 নজানিলা মুখে স্ত্ৰী গৰল অন্তৰ ॥
 তাত গৈয়া মুহুৰ্ত্তে বচন আমাৰ ।
 জনাবা দেবীক যেন কৰে অশ্বিকাৰ ॥
 যি ৰূপে সম্প্ৰীতে মোক কৰয় বৰণ ।
 অশ্বিকা কৰিবা তুমি তাহাৰ যতন ॥
 দৈত্যেন্দ্ৰৰ শুনি বাণী স্ত্ৰীক অশ্বৰ ।
 হিমালয় প্ৰতি পাছে ভৈলা অগ্ৰসৰ ॥

মনেহৰ গিৰিশূঙ্গে দেবী মহেশ্বৰী ।
 দেখিলন্ত বসি আছে পৰমা হৃন্দৰী ॥
 দেবীৰ সমীপ চাপি দত দৈত্যেশ্বৰ ।
 বলিলা দেবীক বাণী ললিত মধুৰ ॥
 দেবি দৈত্যেশ্বৰ শূন্য জগত ঈশ্বৰ ।
 পঠাইলাহা মোক সেহি সমীপে তোমান ॥
 অখণ্ডত আজ্ঞাযাৰ অখিল স্বৰ্গত ।
 জিনিলে যতেক দেৱ যেই সমৰত ॥
 মহা পৰাক্ৰমী শূন্য ত্ৰিভুবন পতি ।
 যি কাৰণে পঠাইলা শুনিয়ে সম্প্ৰতি ॥
 এহি মোৰ ত্ৰিভুবন আৰু দেৱগণ ।
 বশ-ৰ্ত্তি যজ্ঞভাগ কৰোহৌ গ্ৰহণ ॥
 আছয় যতেক শ্ৰেষ্ঠ বহু ত্ৰৈলোক্যত ।
 ঐৰাৱত অদি কৰি মোৰ বশীভূত ॥
 উচ্চৈশ্ৰবা নাগে ঘোড়া ইন্দ্ৰৰ বাহন ।
 দেৱগণে আনি মোক কৰিলা অৰ্পণ ॥
 দেবলোকে নাপলোকে গন্ধৰ্ব্ব পৰীত ।
 আছয় যতেক মহা মূল্য দিব্য বহু ॥
 সমস্ত ৰতনে মোৰ শোভিছে ভবন ।
 নাহিকে ৰতন ক্ৰটি আমাৰ সদন ॥

তুমি নাৰী বহু বলি জগতে প্রখ্যাত ।
 শুনি মোৰ হৈল চিত্ত তোমাতে আশ্রিত ॥
 অসিযো স্তম্ভৰি গৃহে মোক কৃপা কৰি ।
 সমস্ত বতনে আমি আছো অধিকাৰী ॥
 বতন স্বৰূপা তুমি খঞ্জন নয়নি ।
 যুগুত তোমাৰ হোৱা মোৰ পাটবাণী ॥
 নতুবা অণুজ মোৰ মহাপৰাক্ৰমী ।
 নিশুশ্ৰুক ভজি হোৱা পৰম স্তম্ভিনী ॥
 পৰম সম্পদ মোক ভজিলে তোমাৰ ।
 হৈবন্ত স্তম্ভুখি তুমি কৰাহা স্বীকাৰ ॥
 যাৰহন্তে চৰাচৰ স্থাবৰ জঙ্গম ।
 উতপতি কৰে তাক দৈত্যে প্রলোভন ॥
 দেবীৰ মায়াত মগ্ন দুৰন্ত অশ্বৰ ।
 সৌন্দৰ্য্যৰ কথা শুনি হইলা অস্থিৰ ॥
 দেবী কৃপা ভিন্ন মোহ নোহে নিবাৰণ ।
 আক জানি দেবী পদে লইও শৰণ ॥

মনোহৰ মূৰ্ত্তি, ধৰি ভগৱতী,
মুহিলা অশ্লৰ মন ॥

দুর্লভি ।

মেধস বদতি, শুনি ভগবতী,
দূতৰ বিচিত্র বাণী ।

হাঁসি মনে মনে, গম্ভীর বচনে,
বুলিলা তাক গোমাণী ॥

ত্রৈলোক্য ঈশ্বর, শান্ত মহাশ্বর,
নিশ্চিন্তও তান সম ।

স্বৰূপতে সত্য, তোমাৰ বচন,
নহয় মিথ্যা ভাষণ ॥

কিন্তু অল্পমতি, হেতু পূর্বের মই,
কবিলোঁ এক প্রতিজ্ঞা।

তাহাৰ অন্যথা, কৰোঁ কিনিও ৰূপে,
শুনি মোক কৰা আজ্ঞা ।

ষণত আমাক, জিজ্ঞানে জিনিব,
 কৰিবন্তু দৰ্শচৰ .

বলত সমান, হৈব যেই মোৰ,
সেহিসে স্বামী আমাৰ ॥

আমার প্রতিজ্ঞা, সম্প্রতি শুনিলা,
যোরা এবে দৈত্যস্থানে ।

শুভ বা নিশুভ, লরবি আহোক,
দেখাওক বিক্রমরণে ॥

যদি মোকরণে, শুভে বা নিশুভে,
করে বাহু বলে জয় ।

অচিরে গ্রহণ, করিয়া আমার,
নিবন্ত নিজ আনয় ॥

অশ্বিকার বাণী, দৈত্য দূতে শুনি,
বুলিলা সকোপে তাত ।

তুমি দেবী নারী, বলহীন আতি,
করিছা গর্ব মুখত ॥

নকরিবা দর্প, আগত আমার,
অচিরে পাবা প্রমাণ ।

ত্রিভুবন মাজে, শুভ নিশুভর,
হৈব অত্র কোন জন ॥

শুভ নিশুভর, কথাকে নকণ্ড,
আন আন দৈত্য সমে ।

সমুখ সংগ্রামে, যত দেবগণে,
তিষ্ঠিব নোরাবে রণে ॥ (৪)

(৪) তিষ্ঠিব, স্থিতি হব ।

দুর্বলা বমণী, তুমি একাকিনী,
মহা বল দৈত্য সেনা ।

নোরাৰা তিষ্ঠিব, কহিলো স্বৰূপে,
এড়িয়ো যুদ্ধ বাবনা ॥

ইন্দ্রাদি অমৰ, সংগ্রামে যাহাব,
বাবম্বাৰ পৰাজিত ।

সেহি শুভ্রাদিব, আগত কিৰূপে,
হৈবা তুমি উপস্থিত ॥

স্বৰূপতে কহৌ, শুনাহে স্তম্ভবি,
বাখিয়ো মোৰ বচন ।

শুভ্র নিশুভ্রব, সন্নীপে তোমাৰ,
উচিত কৰা গমন ॥

নোহে সাধাৰণ, মহাবল বান,
নিশুভ্র শুভ্র দানব ।

কেশে ধৰি নিলে, অৱশ্য তোমাৰ,
হৈবন্ত নক্ট গোৰব ॥

শুনি দূত বাণী, বুলিলা গোসাণী,
সত্য সত্য তযু বাণী ,

শুভ্র দৈত্যপতি, বলবন্ত আতি,
নিশুভ্রও পৰাজয়ী ॥

নাভাবিপূৰ্বত, প্রতিজ্ঞা পাশত,
হৈলো বন্ধ নিজ দোষে ।

নাহিকে উপায়, বিনা যুদ্ধে তাৰ,
ভাগ্যত যি আছে শেসে ॥

দৈতেন্দ্র সমীপে, কৰাহা প্রস্থান,
নিবেদা মোৰ বচন ।

দৈত্য কুল পতি, উচিত যিহয়,
কৰোক তাৰ বিধান ॥

দেবীৰ চৰিত্ত, পৰম পবিত্র,
সুখা হেন লাগে কাণে ।

তৃজি আন কাম, বোলা দুৰ্গানাম,
দ্বিজ কীৰ্ত্তি চন্দ্রে ভণে ॥

— — ০ : * ০ : ০ — —

কৃপা কৰা কাত্যায়ণী ব্রহ্মাণ্ড মোহিনী ।
মোহ পাশে বন্ধজীব উদ্ধাৰা আপুনি ॥

— ০ : ০ : —

পদ ।

মেসধ বদতি শুনা সুবথ বাজন ।
শুভ নিশুভৰ কথা কৰোহো বৰ্ণন ॥

দেবীৰ বচন শুনি ছয়া জুৰু দূত ।
 নিবেদিতা সাবশেষে শুভৰ আগত ।
 শুনি শুভ দৈত্যেশ্বৰ দূতৰ বচন ।
 কোপে ধূত্ৰলোচনক কৰিলা আহ্বান ।
 নিজ সৈন্য লৈয়া তুমি যোৱা শীত্ৰগতি ।
 গৰ্বিতাক ধৰি কেশে আনাহা সম্প্ৰতি ।
 যদিবাও থাকে কোন বক্ষক কন্যাৰ ।
 যক্ষ বা গন্ধৰ্ববক্ষ অথবা অমৰ ।
 তাক্ষ প্ৰতি কোনো তুমি নকৰিবা দৰ ।
 বধিবা তাহাক প্ৰাণে হানি তীক্ষ্ণশৰ ।
 ৰাজ্যৰ আদেশ পাই সি ধূত্ৰলোচন ।
 অসংখ্যাত সৈন্য সমে কৰিলা গমন ।
 দেখিলন্ত আছে বসি পৰমা সুন্দৰী ।
 হস্তমুখে হিমালয়ে ৰূপে মুগ্ধকৰি ।
 দেখি দৈত্যে মহাগৰ্বে বুলিলা বচন ।
 চলা এবে শীত্ৰগতি দৈত্যেন্দ্ৰ ভবন ।
 যদি তুমি প্ৰীতি মতে নাযাইবা তথাত ।
 বলেৰে কেশত ধৰি নিবো মই তাত ।
 গৰ্বিত দৈত্যৰ বাণী শুনি ভগবতী ।
 উচিত উত্তৰ পাছে কৰিলা পাৰ্বতী ।

সৈন্য সহ বলবন্ত দৈত্যেন্দ্রে তোমাক ।
 পঠাইলাহ। বলক্রমে নিয়াহ। আমাক ॥
 নিৰাশ্রয়া বলহীনা কেবল বমনী ।
 বলে ধৰি নিলে তোক কিকৰিবো আমি ॥
 দেবী বাক্য সমাপনে সিধুয় লোচনে ।
 অম্বিকাক প্রতি ধাইলা আতি কোপমনে ॥
 জগত জননী দেবী ধুয় লোচনক ।
 হস্তাৰ শব্দে ক্ষণে ভস্ম কৰিলেক ॥
 পাছে যত দৈত্যসেনা আতিকোপ কৰি ।
 বৰষিল। তীক্ষ্ণ বান হাতে ধনু ধৰি ॥
 কতে। দৈত্য দেবীপ্ৰতি শক্তিপ্রহাৰয় ।
 কতোবা পৰশু শূল দেবীক হানয় ॥
 শক্তিৰ পৰমা শক্তি দেবী ভগবতী ।
 লীলাতে সবাৰ অস্ত্ৰ কৰিলা নিবৃতি ॥
 দেবীৰ বাহন আতি কুপিত কেশৰী ।
 জোকাৰি কেশৰ জাল মহানাদ কৰি ॥
 লাম্ব দিয়া অশুৰৰ সেনাৰ মাজত ।
 মহা বেগে পড়িলন্ত কম্পাই জগত ॥
 সৈন্য মাজে পশি দেবী বাহন কেশৰী ।
 নথা বাতে দস্তা বাতে বধিল। দেবাৰি ॥

ଆକ୍ରମଣେ କତୋ ଦୈତ୍ୟ ଡାକିଲା ପରାଣ ।
 କତୋର ବିଦାରି ପେତ ବିନାଶିଲା ପ୍ରାଣ ॥
 ଚାପର ମାରିয়া କାବୋ ଛେଦିଲା ମସ୍ତକ ।
 ବାହୁ ଶିର ଛେଦି କାବୋ ଶୋଧାହିଲ ଯମକ ।
 ଉଦର ବିଦାରି କାବୋ କବୋକ୍ଷ କ୍ଷସିବ ।
 ପରମ ହରିଷେ ପୀଲା କମ୍ପାଇ କେଶବ ॥
 ଏହିକ୍ଷପେ କ୍ଳବିକତେ ଦେବୀର ବାହନ ।
 ମହାକେପେ ସଂହସିଲ ଦୈତ୍ୟ ସେନାଗଣ ॥
 ଅବଶିଷ୍ଟ ସୈନ୍ୟଗଣ ଭୟତ ଅସ୍ଥିର ।
 ପଳାଇଲନ୍ତୁ ପ୍ରାଣ ଲେୟା ସମୀପେ ଶୁଭ୍ର ॥
 ଧୂଆଁ ଲୋଚନକ ଦେବୀ କବିଲା ନିହତ ।
 ଅନ୍ୟ ଯତ ସୈନ୍ୟ ସିଂହେ କବିଲା ନିପାତ ॥
 ଏହି ବାର୍ତ୍ତା ଦୈତ୍ୟ ପତି ଶୁଭ୍ର ମହାସୁର ।
 ଦୂତ ଗୁପ୍ତେ ଶୁନି କୋପେ କମ୍ପିଲ ଶରୀର ॥
 କ୍ରୋଧେବକ୍ତ୍ର ଭୈରବ ଗୁପ୍ତ କମ୍ପିତ ଅଧର ।
 ଚଢ଼ ଗୁପ୍ତ ଅସୁରକ ମାତିଲା ମହର ॥
 ଚଢ଼ ଗୁପ୍ତ ହୁଅ ଭାଉଁ ଶୁନା ମୋରବାଣୀ ।
 ବହୁ ସୈନ୍ୟ ଲେୟା ଶୀଘ୍ର ଆନାହା ବମଣୀ ॥

(୧) କବୋକ୍ଷ, ଅଳପ ତପତ ।

আনিবা কেশত ধনি নতুবা বন্ধন ।
 কৰি আনিবাক লাগে বৰণী বতন ॥
 যুদ্ধত সংশয় যদি কৰা দুই বীৰে ।
 সবে দৈত্য সৈন্য মিলি প্ৰহাৰিবা শৰে ॥
 অস্ত্ৰ প্ৰহাৰত দুৰ্গা হৈবন্ত অজ্ঞান ।
 কৰিবা বিনাশ তাৰ যুগেন্দ্ৰ বাহন ॥
 মৰিলে যুগেন্দ্ৰ হৈব দুৰ্গা অসহায় ।
 বান্ধি আশ্বকাক শীঘ্ৰে আনিব হেথায় ॥ (২)
 নিতান্ত দুশ্ৰুতি তুমি শুভ দৈত্য পতি ।
 যাৰ মায়া পাশে বন্ধ ত্ৰিলোকৰ পতি ॥
 তাক তুমি বান্ধিবাক কৰিলা আদেশ ।
 জ্ঞান হীন হেতু তব ঈদৃশ সাহস ॥
 জগত ঈশ্বৰী দেৱী আশ্বকা ভৱানী ।
 তাক কি কৰিবা তুমি জগত বন্ধনী ॥
 ঐশ্বৰ্য্য মদত মত্ত হুয়া কতো নৰ ।
 ঈশ্বৰকো কৰে তুচ্ছ সিমহা পামৰ ॥
 ঐহিক নশ্বৰ যত ঐশ্বৰ্য্য সম্পত্তি ।
 কাৰো সঙ্গে নাহি যাই কৰা দৃঢ়মতি ॥
 (২) অশ্বিকা, কোঁশকীৰ অন্য নাম ।

সংসাৰ সাগৰ তৰী কেৱল ভৱানী ।
সুখৰা সততে তাক সবে নৰ প্ৰাণী ॥

—•—

চণ্ডৰ নিধন, মুণ্ড বিনাশন,
কৰিল চামুণ্ডা ৰূপে ॥

—•—

দুৰ্গা ।

মেধস বদতি, শূনা নৰপতি,
পাছে চণ্ড মুণ্ড বীৰ ।

আদেশে শুভৰ, চতুৰঙ্গ বল,
লৈয়া হৈলা অগ্ৰসৰ ॥

ধনুৰ্বাণ শূল, পৰিঘ তোমাৰ,
পৰশু পট্টিশ শেল ।

গদা আদি কৰি, অস্ত্ৰ শস্ত্ৰ ধৰি,
যান্ত্ৰ কোপে দৈত্যদল ॥ (১)

সুবৰ্ণ শিখৰে, কেশৰি ওপৰে,
হিমালয় পৰ্বতত ।

(১) দৈত্যদল, সমূহ অসুৰ ।

ঈষত হাসিয়া, আছে মহামায়া,

দেখিলন্ত দৈত্য যত ।

দেখি দৈত্যগণ, দেবীক তখন,

ধনুক টঙ্কাব কবি ।

ধৰি বাক আশে, যাস্তু দেবী পাশে,

কোপে হাতে খড়্গ ধৰি ॥

সেনা অস্ত্রবৰ, দেখি অশ্বিকাৰ

মহা ক্রোধ উপজিল ।

কোপত দেবীৰ, বদন কমল,

ঘোৰ বক্তবর্ণ ভৈল ॥

ক্রভঙ্গে দেবীৰ, কুঞ্চিত কপাল,

তান হস্তে হৈলা কালী ।

কবাল বদনী, পাশা সিধাৰিণী,

কৃষ্ণ বর্ণা জিনিঅলি ॥

হাতে লৌহ শক্তি, ভয়ঙ্কর মূর্তি,

নৃমুণ্ড মালা গলত ।

বাঘছাল মাত্র, পিন্ধিছে কটিক্ত,

মুৰব কেশ বিমুক্ত ॥

বদন বহল, জিভা আভিলোল, (২)

দেখি ভয়ে যাই প্রাণ ।

চকু কোটবত, কোপত আবলু,

শবদে ফাটে গগণ ।

ভীষণ মূৰতি, ধৰি ভগবতী,

বেগে সেনা প্রতি ধাইলা ।

মহাস্বৰ যত, বধি সমবত,

ভক্ষণ করিবে লৈলা ।

মাহুত সহিতে, যোদ্ধা সমন্বিতে,

অনেক মত্ত বাৰণ ।

লৈয়া এক হাতে, কবাল বদনে,

কবলু কালী ক্ষেপণ ।

ঘোটক সহিত, আনি আৰোহীক,

মুখত কৰি ক্ষেপণ ।

সাবধি সমেত, বথ মৰ মৰ,

শবদে কৰে চৰ্ব্বণ ।

কতো দৈত্য ধৰি, কেশত আবৰি,

কাকোবা ধৰি কণ্ঠত ।

(২) লোল, বক্ত ।

এইজনা কালী, আগৰ জমাব সহিত ভিন্ন

চরণ প্রহাবে, হিয়ার আকালে,
অশ্রব কবিলা হত ।

যত অঙ্গ শঙ্গ, কবিলা প্রহাব,
অশ্রবে কালীক প্রতি ।

গ্রহণ মুখেবে, কবি ক্রোধ ভবে,
চোবাইলাহা ভগবতী ।

এহি রূপে দেবী, চণ্ডিকা গোস্বামী
বলবন্ত দৈত্যগণ ।

কতোক মর্দন, কতোক ভক্ষণ,
কতোক কৈলা তাড়ণ ।

কবি ঋগা ঘাত, কতোক নিপাত,
কতোক শকতি হানি ।

আবতে দস্তব, কতোক অশ্রব,
বধিলা বণ বজ্রিণী ।

ক্ষণিকে দৈত্যব, সর্ব সৈন্যক্ষয়,
দেগি চণ্ড মহাবীৰ ।

ভীষণ মূৰতি, কালি কাক প্রতি,
ধাইলা কোপে সত্তর ।

মুণ্ডে তেতি ক্ষণ, বাণ ববিষণ,
কবিলা কালীক প্রতি ।

ঢাকিল আকাশ, নীহি পব কাশ,
হৈলন্তু দিব সে বাতি ॥

যাকে যাকে শব, বদনে দেবীর,
প্রবেশি কবে বিস্মিত ।

দ্বাদশ তপন, মেঘ ফালি মেন,
ক্ষণিকে ভৈলা উদিত ॥

ত্রাসি শব জাল, কালিকা দৈত্যব,
কবিল। নাদ ভীষণ ।

চন্দ্র হেন কান্তি, কালী দস্ত পংক্তি,
প্রকাশ কৈলা বদন ॥

‡ মহাখড়্গ তুলি, হাতে মহাকালী,
ধাইলা পাছে চণ্ডক

কেশে ধুবি তার, ছেদিলাহা শিব,
মবিল। দৈত্য দুৰন্ত ॥

নিধন চণ্ডব, দেখি মুণ্ডা স্বব,
বেগে কালিকাক ধাইলা ।

‡ সিংহত আৰোহি, ভগবতী কালী,
ধাইলা চণ্ডক প্রতি ।

কেশ ধুবি তার, ছেদিলাহা শিব,
মবিল দৈত্য দুৰ্ম্মতি ॥

তাকো খড়্গহানি, কালিকা গেমসঙ্গী,
মহা কোপে নিপাতিলা ।

মহাবীর চণ্ড, বনবন্ত মুণ্ড,
বশত বেধি নিহত ।

ভয়ত আওর, শেষ সৈন্য চয়,
দশো দিশে পলাই লভ্ত ।

চণ্ডর মুণ্ডর, দুই গোট শিব,
কালিকা লৈয়া হাতত ।

অম্বিকাক বাণী, শুনালা আপুনি,
ভীষণ কৰি হসিত ।

তোমাৰ কাৰণে, এহি যুদ্ধ ঘটে,
চণ্ড মুণ্ড মহাস্তব ।

পশু রূপে বধি, তোমাক সন্ত্রতি,
দিলো মই উপহার ।

সাদৰে গ্রহণ, কৰি উপহার,
ইবার তুমি যুদ্ধত ।

ভয়া উপস্থিত, শুস্ত নিশুস্তক,
কৰিবা নিজে নিহত ॥

চণ্ড মুণ্ড শিব, হাতত কালীৰ,
অম্বিকা কৰি দৰ্শন ।

অতি আনন্দিত, হুয়া কালিকাক,
বুলিলা সুখা বচন ।

চণ্ড মুণ্ড দৈত্য, বহি সমবত,
আনিলা যি হেতু শিষ ।

এতেকে তোমাব, চামুণ্ডা বিখ্যাত,
হৈবন্ত নাম প্রচার ।

চণ্ডক সংহরি, মুণ্ডক বিনাশি,
কালিকা চণ্ডী সহিত ।

পৰ্ব্বত শিখরে, আনন্দে বিহরে,
দানস্ব কৰি নিপাত ।

আখ্যান চণ্ডীর, অতিসে মধুর,
পাপ তাপ বিনাশন ।

সবে নবগণে, সদা হৃষ্ট মনে,
কীর্তন কৰা শ্রবণ ।

ভূৰ্গা ভূৰ্গা নাম লোৰা সবে নৰ শ্রীণী ।
ইঘোৰ সংসাৰে ভূৰ্গা দেবী সে তৰণী ।

পদ ।

মেধস বদতি পাছে শুনা নৃপবৰ ।
চণ্ড যুগ বধ বার্তা শুনি দৈত্যেশ্বৰ ।
কোপে বক্ত হৈল আশি কম্পিত শৰীৰ ।
আদেশিলা যত সৈন্য শুল্ক মহাবীৰ ।
আজি যতশীতি দৈত্য ধৰি গ্রহৰণ ।
যাউক আদেশে গম লৈয়া সৈন্যগণ ।
কশু নামে খ্যাত যত চোঁৰাণী অশ্বৰ ।
নিজ নিজ সৈন্য লৈয়া যাওক সত্বৰ ।
কোটি বীৰ্য্য কুলে জাত দানব যাবত ।
শতেক ধূম্র কুলে জগতে বিখ্যাত ।
কালক দৌহত মৌৰ্য্য কাল কেয় নামে ।
সত্বৰে কৰোক যাত্ৰা দেবীৰ সংগ্রামে ।
আছয় যাতেক সৈন্য নগৰত মোৰ ।
এতিক্ষণে যুদ্ধহেতু হোক অগ্রসৰ ।
এহি ৰূপে কৰি আজ্ঞা শুল্ক দৈত্যপতি ।
অসংখ্য বাহিনী সমে ধাইলা যুদ্ধপ্রতি ।

ଉପସ୍ଥିତ ପ୍ରାୟ ଦୈତ୍ୟ ସେନା ଭୟଙ୍କର ।
 ଦେଖି ଚଣ୍ଡୀ ଧନୁତୁଳ୍ପେ ଦିଲାହା ଡକାବ ।
 ସେହି ଶବ୍ଦେ ଦଶଦିଗ୍ଧ ପୃଥିବୀ ଗୁଣ୍ଡଳ ।
 ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା ପାଞ୍ଚେ ଧଳକ ଲାଗିଲ ।
 ଅନନ୍ତରେ ପଞ୍ଚାନନ ଦେବୀର ବାହନ ।
 କବିଲାହା ମହାବାଜ ଗଞ୍ଜିବ ଗର୍ଜନ ।
 ଘଣ୍ଟାର ଶବ୍ଦେ ପାଞ୍ଚେ ଚଢ଼ିକା ଗୋମାଞ୍ଚି ।
 ଦିକ୍ଷାବିଳା ଭୂମଣ୍ଡଳେ ଧନୁ ସିଂହଧ୍ବନି ।
 ବହଳ ବଦନ ଯାବ ଶବ୍ଦ ଆତି ଘୋର ।
 କବିଲାହା ସେହି କାଳୀ ଧ୍ବନି ଭୟଙ୍କର ।
 ଧନୁ ଶବ୍ଦ ଘଣ୍ଟା ନାଦ କେଶବି ଗର୍ଜନ ।
 ଜିନିଲନ୍ତୁ ନିଜ ଶବ୍ଦେ କାଳିକା ତଥନ ॥
 ସେହି ଶବ୍ଦ ଶୁନି ପାଞ୍ଚେ ଦୈତ୍ୟ ସୈନ୍ୟଚୟ ।
 ନାନା ପ୍ରହରଣ ଲେଲା କୋପେ କମ୍ପକାୟ ॥
 ଚଢ଼ିକା କେଶବୀ ଆଠ କାଳୀର ଚୌପାଶେ ।
 ବେଢ଼ିଲନ୍ତୁ ମହା ବେଗେ ଶୁକ୍ତର ଆଦେଶେ ॥
 ଏହି ସମୟତ ଦେବ ଦ୍ବେଷୀ ବାଞ୍ଛସବ ।
 ବିନାଶାର୍ଥେ ଆଠ ଶୁଭ ହେତୁ ଅମରବ ।
 ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ଶୂଳପାଣି କାର୍ତ୍ତିକ ଇନ୍ଦ୍ରବ ।
 ଯେହ ହସ୍ତେ ଶକ୍ତିଗଣ ଭେଲାହା ବାହିବ ॥

অতি বীৰ্য্য বলবতী দেবৰ শক্তি ।
 নিজ কপে চণ্ডী আগে ভৈলাউপস্থিতি ॥
 যি দেবৰ যেইকপ ভূষণ বাহন ।
 সেই সেই কপে যুদ্ধে আইলা শক্তিগণ ॥
 প্রথমে ব্রহ্মাৰ শক্তিহংসৰ যানত ।
 আৰোহণ কৰি দেবী পশিলা বগত ।
 অক্ষমালা কন্মণ্ডলু হাতত ধাৰিণী ।
 জগতৰ জন্মদাত্ৰী এহিসে ব্রহ্মাণী ।
 সৰ্পৰ কঙ্কন অৰ্দ্ধচন্দ্র অলংকাৰ ।
 স্বৰূপ আৰোহি হাতে ধৰিলা ত্ৰিশূল ।
 এহিকপে মাহেশ্বৰী পশিলা বগত ।
 ধক ধক জ্বলে অগ্নি দেবী কপালত ॥
 কাণ্টিকৰ কপে দেবী ময়ূৰ বাহনে ।
 হাতে শক্তি ধৰি আইলা কাৰ্ত্তিকী সংগ্ৰামে ॥
 আসিলা বৈষ্ণৱী দেবী বিষ্ণুকপ ধৰি ।
 আৰোহি গকড ক্ষুদ্ৰে পৰমা স্তম্ভবী ।
 শঙ্খ চক্ৰ গদা খড়্গ আৰু ধনু ধৰি ।
 হাতত চণ্ডিকা দেখি নিলন্ত আদৰি ॥
 যজ্ঞ ববাহৰ মূৰ্ত্তি ধৰি বিষ্ণু শক্তি ।
 অবিভূতা হৈলা দেৱা ববাহ মূৰ্ত্তি ॥

নাৰ সিংহী আবিৰ্ভাব হৈলা ভয়ঙ্কৰ ।
 নৰ সিংহ ৰূপ ধৰি আগত চণ্ডীৰ ॥
 হাতে বজ্ৰ অস্ত্ৰ লৈয়া উঠি গজেন্দ্ৰত ।
 ইন্দ্ৰৰূপে শচী দেবী পশিলা ৰণত ॥
 অনন্তৰ দেবশক্তি সমূহ মধ্যত ।
 হাতে শূল শূল পাশি হৈলা আবিভূত ॥
 চণ্ডীক বুলিলা বাণী দেৱ মহেশ্বৰ ।
 মোৰ প্ৰীতি হেতু নী অৰ্ধায়ো অস্তৰ ॥
 মহেশ্বৰ বাণী সমাপনে একশক্তি ।
 চণ্ডিকাৰ দেহ হস্তে তৈলা উতপতি ॥
 আতি কোপৱতী সেহি দেহ ভয়ঙ্কৰ ।
 সপ্ৰত অসংখ্যশিবা ক্ৰবন্ত চিৎকাৰ ॥
 ধূম্ৰবৰ্ণ জটা জুট ধাৰী মহেশ্বক ।
 জয়লীলা সেহি দেবী বুলিলাহা বাক ॥
 শুভ্ৰ নিশুভ্ৰ কাশে দূত হয়্য তুমি ।
 চলিয়ো গিৰিজা নাথ দেব শূলপাশি ॥
 অতিদৰ্পী শুভ্ৰ দৈত্য নিশুভ্ৰ অস্তৰ ।
 আক অন্ত যত দৈত্য তান সহচৰ ॥
 যুদ্ধ হেতু সমবেত আছয় তথাত ।
 সবাক কহিয়ো দেব আমাৰ বাঞ্ছিত

ত্রিলোক লভোক ইন্দ্রে বজ্রৰ ভাগন্ত ।
 অমৰৰ অধিকাৰ হোক পূৰ্বৰ বত ॥
 জীবনত আছে যদি আশা তোসবাৰ ।
 পাতাল পুৰীত সবে যাউক অম্বৰ ॥
 বলৰ গৰ্বিত যদি কষাহা সমৰ ।
 বিলম্ব নকৰি সবে আসিয়ে। মম্বৰ ॥
 অসংখ্য জম্বুক মোৰ ক্ষুধাত আতুৰ ।
 তোসবাৰ মাংসে পূৰ্ণ হৈবন্ত উদৰ ॥
 মহেশক দূত কাৰ্য্যে যেই ভগৱতী ।
 নিযোজিলা হৈল তান নাম শিৱদূতী ॥
 অনন্তৰ হয়। দেবী দূত শূল পাণি ।
 দানব সবাক শুনাইলাহ। দেবীবাণী ॥
 দেবীৰ বচন শুনি যতেক অম্বৰ ।
 ক্ৰোধভাৱে আসিলন্ত সমীপে দেবীৰ ॥
 চোপাশে আবৰি ষত দুৰ্জ দৈত্যগণ ।
 দেবীক কৰিলা পাছে বান বৰিষণ ॥
 শেল শূল শক্তি আদি অস্ত্ৰেদানৱৰ ।
 কধিলন্ত ৰবি ৰশ্মি হৈলন্ত আন্ধাৰ ॥
 পাছে দেবী ভগৱতী ধনুক টকাৰি ।
 দানৱৰ শৰজাল মহা শৰ ধৰি ॥

অনায়াসে মহা শব্দে কৰিলা ছেদন ।
 গুহিল আক্ষাৰ ভৈল উদিত তপন ।
 দৈত্যসেনা মাজে পশি চামুণ্ডা গোসাণী ।
 শূলা ঘাতে আক মহা লোহ শক্তিহানি ॥
 অনেক অশ্বৰ বধি শুভ্রৰ আগত ।
 মহাকোপে বিচৰণ কৰন্তু তথাত ॥
 শত্ৰু সেনা মাজে পশি ব্ৰহ্মাণী দৈত্যৰ ।
 কমণ্ডলু জলসিঞ্চি কৈলা দৰ্প চূৰ ॥
 মাহেশ্বৰী শূলহানি বৈষ্ণবী চক্ৰেৰে ।
 দৈত্যগণে বধে প্ৰাণে কাৰ্ত্তিকী শান্তিৰে ॥
 ইন্দ্ৰাণীৰ বজ্ৰাঘাত অনেক অশ্বৰ ।
 বিদীৰ্ণ হৃদয় হৈয়া গৈলা যমঘৰ ॥
 বাৰাহীৰ মুখাঘাতে কতেক দানৱ ।
 তীক্ষ্ণ দন্তা ঘাতে কতো ভৈলা পৰাসব ॥ (১)
 চক্ৰৰ আঘাতে কতো বিদীৰ্ণ হৃদয় ।
 বহাইয়াৰক্তেনদী প্ৰাণে ভৈলাক্ষয় ॥
 নাৰসিংহী নখাঘাতে হৃদয় বিদাৰী ।
 দৈত্যবন্ত কৈলা পান মহানাদ কৰি ॥

(১) পৰাসব, যুত্ব ।

চণ্ড অট্টহাসে শিবদূতীৰ মোহিত ।
 ছয়া কতো দৈত্য সেনা পড়িলা ধৰাত ।
 তাসম্বাক শিব দূতী বিস্তাৰি বদন ।
 ধৰি আনি মুখ মধ্যে কৰিলা ভক্ষণ ।
 ত্রুন্ধ মাতৃগণ আক অম্বৰনিধন ।
 দেখি দৈত্য সেনা সবে কৰে পলায়ন ।
 মাতৃগণ ভয়ে ভগ্ন দৈত্য সেনা যত ।
 দেখি বক্ত বীজ ক্রোধে ধাইলা তথাত ।
 বক্ত বিন্দু পাত হৈলে ধৰাত যাহাৰ ।
 তাদৃশ জনমে বিন্দুহস্তে মহাম্বৰ ।
 অদ্ভুত আকাৰ সেহি অদ্ভুত শক্তি ।
 যুদ্ধ কৰি বাক আশে হৈলাউপস্থিতি ।
 গদা ধৰি মহাম্বৰ ইন্দ্রানী সহিত ।
 কৰে বক্তবীজ যুদ্ধ আতি অদভূত ।
 অনন্তৰে ইন্দ্র শক্তি কৰি বজ্রা ঘাত ।
 দেহ হস্তে অম্বৰৰ বজাইলা শোণিত ॥
 পড়িল ধৰাত যেবে অম্বৰৰ বক্ত ।
 তেতিয়ক্ৰমে বক্ত বীজ ভৈলা শত শত ।
 বক্ত বিন্দু হস্তে জাত অম্বৰ সবাৰ ।
 সেহি বীৰ্য্য সেহিবল সেহিসে আকাৰ ।

মাতৃগণ সমে সবে বক্তবীজ যত ।
 অস্ত্র শস্ত্র ধরি ঘোর সংগ্রাম করন্ত ।
 পুনরপি বজ্রহানি অশ্রুবর শির ।
 ছেদিল ইন্দ্রানী দেবী বজ্রাইলা কধিব ।
 বিন্দু বিন্দু ছয়া বক্ত পড়িলা ভূমিত ।
 তানহস্তে বক্ত বীজ হৈলা অসংখ্যাত ॥
 তাসম্বাক বিষ্ণু প্রিয়া কৈলা চক্রাঘাত ।
 ইন্দ্রানী কৰিলা পাছে গদাৰ আঘাত ॥
 গদা ঘাতে চক্রা ঘাতে ভৈলা বক্ত বাজ ।
 অসংখ্যাত বণ শূলে হৈলা বক্ত বীজ ॥
 কার্তিকী শক্তি হানি বাবাহী খড়্গোৰে ।
 মাহেশ্বরী তাসম্বাক তাড়িলা শূলেবে ॥
 সমস্ত মাতৃক দৈত্যে কোপে দিবেলাত ।
 গদাহাতে প্রতি মাতৃ কৰিলা আঘাত ॥
 পুনঃ পুনঃ শক্তি শূল আঘাতে গদাৰ ।
 দেহহস্তে বক্ত নদী বহিলা তাহাৰ ॥
 বক্ত সজ্জ হস্তে বক্তবীজ অসংখ্যাত ।
 উতপতি ছয়া দৈত্যে জুৰিলা জগত ॥
 পাছে বক্তবীজ ময় দেখি বণ শূল ।
 ভৈলাহা বিংশ মনা ত্রিদশ মণ্ডল ॥

ক্ষুদ্র বক্তবীজ কটাক্ষে যাহাৰ ।
 ভয়ী ভূত হোৱে দেখা আশ্চৰ্য্য ব্যাপাৰ ॥
 মহা পৰাক্ৰমে অষ্ট মাতৃ গণে বণে ।
 কৰন্ত তথাপি দৈত্য নহয় পতন ॥
 চকিত ত্ৰিদশ গণ ভয়ে দাঙ্গৰৰ ।
 আঁহঁ কি অদ্ভুত মায়া জগত মাৱৰ ॥
 সৃষ্টি স্থিতি সংহৰণ যাৰ নিমেষত ।
 ক্ষুদ্র দৈত্য সমেৰণ তাৰ কি উচিত ॥
 কেৱল মাৱৰ লীলা হেৰা-নৰগণ ।
 আক জানি চণ্ডী পদে লইও শৰণ ॥

অনন্ত ৰূপিণী, ভূমি নাৰায়ণী,
 তযু মায়া বুঝা ভাৰ ॥

—•*•*•—

দুলিড়ি ।

ত্ৰিদশ বিষম, দেখিয়া সত্বৰ,
 চণ্ডিকাপাশে কালীৰ ।
 হৈয়া উপস্থিত, বাক্য স্থললিত,
 বুলিলা হাসি মধুৰ ॥

দেখিযো চামুণ্ডে, ভীত দেববৃন্দে,
বক্তবীজ অসংখ্যাত ।

বিস্তাৰ বদন, কৰাহা স্থবিত,
পড়িছে বক্ত ভূমিত ।

বক্ত বিন্দুহন্তে, দৈত্যৰ উৎপত্তি,
বাঢ়িল দৈত্য বিস্তৰ ।

তাৰ বক্ত যত, তোমাৰ জিভাত,
পড়োক কৰা বিস্তাৰ ।

বেগে ধাই ধাই, তুমি ঠাই ঠাই,
কৰাহা শোণিত পান ।

মই অস্ত্র হানি, তাৰ শীৰ্ষ খানি,
কৰিবো শীঘ্ৰে ছেদন ।

কৰিলে ইমত, হৈব ক্ষীণ বক্ত,
যাবে দৈত্য যমালয় ।

নোপজে তন্ত্ৰৰ, পৰম দুৰ্ব্বাৰ,
জানিবা এহি নিশ্চয় ।

চণ্ডিকা গোসাণী, এহি বুলি বাণী,
দৈত্যক শূল হানিলা ।

শূলাঘাতে তাৰ, বজাইলা কধিব,
চামুণ্ডা পান কৰিলা ।

দানবেণ্ড কোপে, চণ্ডিকাৰ দ্বাৰে,
 কৰিলা পদা আঘাত ।
 বেদনা দেবীৰ, ক্লিষ্ট নহৈল,
 বিফল ভৈল আঘাত ।
 আহত দৈত্যৰ, ঘেঁই অঙ্গহন্তে,
 বহিলা কধিব ধাৰ ।
 সেহিহান হন্তে, চামুণ্ডা পোষণী,
 কৰিলা পান কধিব ।
 বক্ত বিন্দুজাত, বক্ত বীজ যত,
 চামুণ্ডা কৰে ভক্ষণ ।
 আক দেহবক্ত, পাই পুলকিত,
 হৈয়া কালী কৰে পান ।
 শূল বজ্জ্বাণ, অসি ভিন্দি পাল,
 দৈতক হানি চণ্ডিকা ।
 বহাইলা কধিব, বেগে দ্বৰ দ্বৰ,
 গীলন্ত হুটে কালিকা ॥
 এহি ৰূপে দৈত্য, অঙ্গসংঘহত,
 নিবক্ত বক্তবীজ ।
 পড়িল ভূমিত, দণ্ডে বিকটিত,
 কৰি হেৰা মহাবাজ ।

দেবগণ যত, পছে আনন্দিত,
ভৈলন্ত নৃপ স্তম্ভি ।

যত মাতৃগণ, কবন্ত নৰ্ত্তন,
দৈত্যবক্ষে হৈয়া প্রীতি ।

দুৰ্দ্ধ জন প্রতি, চণ্ডিকাৰ বীতি,
এহিকপে সবে জানা ।

কিস্ত সাধুপ্রতি, দেবীৰ যে প্রীতি,
আক বুজি তাক মানা ॥

চণ্ডীৰ আখ্যান, আতি বিতোপন,
শ্রবণে শুছে পাতক ।

দ্বিজ কীর্ত্তি চন্দ্রে, বচিলা প্রবন্ধে,
হিয়াত চিন্তি চণ্ডিক ॥

—————○—————

জয় জয় নাৰায়ণী দৈত্য বিনাশিনী ।

পৰম মঙ্গলা তুমি নিশুস্ত মৰ্দ্দিনী ।

—————○—————

পদ ।

ৰাজ্য নিগদতি প্রভো বিচিত্র অখ্যান ।

দেবীৰ চৰিত বক্ত নীজৰ নিধন ॥

শূনি তযু মুখে মোৰ আনন্দ অপাৰ ।
 পুনশ্চ কহিয়ো মোক মহিমা চণ্ডীৰ ।
 শূনিবাক ইচ্ছা মোৰ অতি বলবতী ।
 বক্তবীজ বধ বার্তা শূনি দৈত্যপতি ।
 শূন্ত আক নিশূন্তয়ে পৰম কোপন ।
 আতপৰে কিনো কৰ্ম কৰিলে দুৰ্জয়ন ।
 মেধস বদতি শূনা স্তবধ বাজন ।
 বক্তবীজ বধ আক সৈন্যৰ নিধন ।
 দেখি শূন্ত নিশূন্তৰ ভৈলা কোপ আতি ।
 বণ আশে দুই দৈত্য ধাইলা দেবী প্রতি ॥
 মুখ্য দৈত্য সৈন্য সহ নিশূন্ত দুৰ্ম্মতি ।
 প্ৰথমে দেবীৰ কাশে হৈলা উপস্থিতি ॥
 আগে পাছে নিশূন্তক বেঢ়ি বেঢ়ি দৈত্যগণ ।
 দেবীবধ আশে যালু আতি কোপ মন ॥
 মাতৃগণ সহযুজি বধো চণ্ডিকাক ।
 এহি আশা কৰি শূন্ত পশিল বণক ॥
 নানা সেনা সঙ্গে তাৰ বলে মহাবল ।
 ত্ৰিদশৰ ভয়দাতা শূন্ত মহাস্তব ।
 পাছে শূন্ত নিশূন্তৰ সহিত দেবীৰ ।
 স্বাজিল সংগ্রাম তাত আতি ভয়ঙ্কৰ ॥

বাণ ববিষণ দৈত্য মুঘলৰ ধাৰে ।
 মেঘে যেন কৰে সৃষ্টি দেবীৰ ওপৰে ।
 শীত্ৰে দেবী ধনু ধৰি শুভ নিশুভৰ ।
 শবজাল কৈলা ব্যৰ্থ হানি নান্না শব ।
 দেবী বাণগণে দৈত্য বাণ নানি যত ।
 দৈত্যৰ অঙ্গত পড়ি কৰিলাহা ক্ষত ।

- (১) নিশুভে শানিত খড়্গ আক ধৰি ঢাল ।
 মুগেন্দ্ৰৰ শিবে বেগে কৰিলা প্ৰহাৰ ।
 সিংহক প্ৰহৃত দেখি খুৰপাত্ৰ ধৰি ।
 নিশুভৰ খড়্গ চক্ষু ছেদিলে ইন্দৰী ॥
 পাছে দৈত্য এক খড়্গ কৰিলা কেপন ।
 তাকো দেবী খড়্গহানি কৰিলা খণ্ডন ॥
 মহাবলে মহাসুৰ ধৰি এক শূল ।
 দেবীক উদ্দেশি পাছে কৰিলা প্ৰহাৰ ।
 আনে শূল বায়ুবেগে দেখি মহাভায়া ।
 সৃষ্টিৰ আঘাতে চূৰ্ণ কৰিলা অভয়া ।
 ঘূৰাইয়া গদা এক নিশুভ অশুৰ ।
 চণ্ডিকাক প্ৰতি বেগে কৰিলা প্ৰহাৰ ॥

- (১) শানিত, তীক্ষ্ণ ।

PLEASE HANDLE THE BOOK CAREFULLY.

চণ্ডিকাখান ।

৯৯

দুৰ্গতি নাশিনী চণ্ডী মাৰ জগতৰ ।
দৈত্য গদা কৈলা ভষ্ম হানি নিজ শৰ ॥
অনন্তৰে পশুধৰি নিশুস্ত দুৰ্মতি ।
মহাকোপে যাস্ত বীৰ চণ্ডিকাক প্ৰতি ॥
পশুহাতে লৈয়া আসে নিশুস্ত কুপিত ।
দেখি চণ্ডী বাণ হানি পেলাইলা ভূমিত ॥
মহাবলী অনুজক ভূমিত মুৰ্চ্ছিত ।
দেখি চণ্ডিকাক ধাইলা শুষ্ট আতি দুৰ্ষ্ট ॥
দেহ আতি ভয়ঙ্কৰ আঠ ভুজ তাৰ ।
আকাশ মণ্ডল ব্যাপি শোভিলা শৰীৰ ॥
আৰোহি বথত দৈত্য লৈয়া নানা শৰ ।
চণ্ডিকাৰ বধ আশে পশিলা বণত ॥
সমাগত দেখি তাক্ৰ চণ্ডিকা গোসাণী ।
শঙ্খনাদ ধনু শব্দ কৰিলা আপুনি ॥
ঘণ্টা শব্দে দশদিশ লগাই খলক ।
সমস্ত দৈত্য সেনাক দিলাহা চমক ॥
অনন্তৰে দেবী সিংহ কৰি মহাশব্দ ।
আকাশ পৃথিবী আৰু দিশ কৈলা স্তব্ধ ॥
পাছে কালী ঝাম্প দিয়া পশি গগনত ।
দুই হাতে ধৰণীত কৰিলা আঘাত ॥

সেই শব্দে পূৰ্ব্ব শব্দ ভৈল। তিৰোহিত ।
 কালীৰ শব্দে ব্যাপ্ত ভৈলন্ত জগত ।
 শিবদূতী অমঙ্গল কৰি অট্টহাস ।
 সমস্ত দৈত্যক দেবী লগাইলা তৰাস ।
 কিন্তু সেই মহাশব্দে শূন্ত দৈত্যেশ্বৰ ।
 নভৈলন্ত ত্রাস যুক্ত কোপত অস্থিৰ ।
 দুৰাত্মা অস্তৰ তই সাবধানে থাক ।
 তোকে বধি জগতৰ কৰে নিষ্কণ্টক ।
 এহি বাণী চণ্ডিকাৰ শূনি দেব যাক ।
 আকাশত থাকি “জয়” বোলন্ত দেবীক ॥
 সংগ্রামত পশি শূন্তে চণ্ডিকাক প্ৰতি ।
 সাক্ষাত অগনি শিখা ক্ষেপিল শৰ্ভাতি ॥
 ধ্বক ধ্বক জ্বলে অগ্নি শক্তিৰ গাৱত ।
 তাক দেবী মহোৎসবে কৰিলে নিবন্ত ॥
 সিবেলা শূন্তৰ সিংহনাদে ত্ৰিভুবন ।
 ব্যাপি ঘোৰ নিৰ্যাতক কৰিলে নিঃশ্বন । (২)
 শূন্তাহৰে চণ্ডিকাক কৰে শৰ বৃষ্টি ।
 শৰ সজ্জ হানন্ত চণ্ডিকা দৈত্য প্ৰতি ।

(২) নিঃশ্বন, নিঃশব্দ ।

শুভ্র ক্ষিপ্ত শৰজাল চণ্ডী কৰে নাশ ।
 চণ্ডী ক্ষিপ্ত শৰগণ বিনাশে বাক্স । (৩)
 এহিৰূপে দৈত্যেশ্বৰ শুভ্রৰ সহিত ।
 নানা ৰূপে কৰে লীলা চণ্ডিকা যুদ্ধত ॥
 পাছে কোপে ভগৱতী হানিলাহা শূল ।
 শূলাঘাতে দৈত্যেশ্বৰ ধৰাত পড়িল ॥
 মূৰ্ছিত ভৈলন্ত য়েবে দৈত্যৰ ঈশ্বৰ ।
 নিশুভ্র চেতনা পাই লৈলা ধমুশৰ ॥
 ধমুত পূৰাই বাণ ভেদিলা কালীক ।
 কোশিকীক বিক্ষি পাছে বিক্ষিলা সিংহক ॥
 পুনশ্চ দানৱ ধৰি অযুতেক হাত ।
 চক্ৰ অস্ত্ৰে চণ্ডিকাক কৈলা আচ্ছাদিত ॥
 মায়াবী দৈত্যৰ মায়া দেখি নাৰায়ণী ।
 ভৈলা ক্ৰুদ্ধা ভগৱতী দুৰ্গতি নাশিনী ॥
 ধমুক টঙ্কাৰি পাছে হানি তীক্ষ্ণবাণ ।
 নিশুভ্রৰ অস্ত্ৰ যত কৰিলা বাৰণ ॥
 নিশুভ্র বেগেৰে পাছে ধৰি গদা গোট ।
 চণ্ডিকাৰ বধ আশে মহাকোপে যান্ত ॥

(৩) বাক্স, শুভ্র ।

(৪) ধাবিত দৈত্যক দেখি চণ্ডিকা নিশিত ।
 খড়্গধৰি গদা তাৰ কাটিলে দূৰত ।
 গদা ব্যৰ্থ দেখি দৈত্য লৈয়া হাতে শূল ।
 যান্ত বেগে দেবী পাশে নিশুন্ত পামৰ ।
 শূল ধৰি সমাগত নিশুন্ত অশ্বৰ ।
 হিয়াত চণ্ডিকা বেগে ফেপিলে ত্রিশূল ।
 শূল বিদ্ধ হিয়া হন্তে সেহি অশ্বৰৰ ।
 মহাবলী এক দৈত্য হৈলন্ত বাহিৰ ।
 দেবীক বোলন্ত বাণী সেহি দৈত্য গোটে ।
 থাক তই দিবো মই ফল সমুচিত ।
 দেখি তাক মহাকালী কৰি অট্টহাস ।
 লইলা হাতত খড়্গ চন্দ্ৰ পৰকাশ ।
 সেহি খড়েগ তাৰ নুণ্ড কৰি নিপাতন ।
 ভূমিত পেলাইলা দেহ কৰে আশ্ফালন ।
 তীক্ষ্ণ দন্তে ভাঙ্গি গ্ৰীবা কতেক দৈত্যৰ ।
 ভক্ষণ কৰিলে সিংহে অনেক অশ্বৰ ।
 বিস্তাৰি বদন কালী আক শিবদূতী ।
 অনেক দানৱ বসে ভক্ষিলে তহিতি ॥

(৪) ধাবিত, বেগে যোৱা ।

কার্তিকীৰ শত্ৰুবাতে কতেক অশ্বৰ ।
 নশ্বৰ জীবন এড়ি গৈলা যম পুৰ ॥
 কমণ্ডলু জলমিষ্ণি দানবৰৰ প্ৰাণ ।
 ত্ৰক্ষাগী কৰিল। বণে দৈত্যৰ নিৰ্বাণ ।
 শূল হানি মাহেশ্বৰী দৈত্যৰ হিয়াত ।
 কতেক বধিল। প্ৰাণে পড়িল। ভূমিত ॥
 বাৰাহীৰ দন্তাবাতে বিদীৰ্ণ হৃদয় ।
 হৈয়া কতো দৈত্য যান্ত পুৰি যনালায় ॥
 দৈবঘীৰ চক্ৰাবাতে বজে ইন্দ্ৰানীৰ ।
 কতো দৈত্য ত্যজি প্ৰাণ কৰে ধৰ ফৰ ॥
 কতো দৈত্য সেহি বণে ত্যজিলাহা প্ৰাণ ।
 কতেক পলাই বাথে আপোন জীবন ॥
 অনেক দৈত্যাক সেহিছেগে পঞ্চানন ।
 কালী আৰু শিৱদুতী কৰিল। ভক্ষণ ॥
 এহিৰূপে নিশ্চিন্তক দৈত্য সেনা সমে ।
 বিনাশিলা ভগৱতী চণ্ডিকা সংগ্ৰামে ॥
 আই। কিনো মহাভাগ্য অশ্বৰ গণৰ ।
 সাক্ষাতে দেখীক দেখি পৰাণ ত্যজিল ॥
 বধিল। চণ্ডিকা যাক সেহি মহাবণে ।
 নোহে বধ তাৰ স্থিতি কৈলাস ভুবনে ॥

দয়াময়ী জগন্মাতা জানা নবগণ ।

আক জানি কৰা চিন্তা দেবীৰ চৰণ ॥

—ঃঃ—

তাৰিণি নিস্তাৰ কৰাহা ইবাৰ

চৰণে লৈলা শৰণ ॥

—ঃঃ—

দুৰ্গা ॥

কৃষি নিগতি শুনা নৰ পতি

পাছে ফেনে কথাভৈল ।

নিশুম্ভ নিহত, দেখিয়া বণত,

শুম্ভৰ ক্ৰোধ বাঢ়িল ॥

যত সহচৰ, আছিল তাহাৰ,

সবাৰ ভৈল নিধন ।

শোকে ক্ৰোধেতাৰ, বিহ্বল শৰীৰ,

কৰে চট ফট প্ৰাণ ॥

বেগে ধাই দৈত্য, চণ্ডীৰ আগত,

বুলিলা কঠোৰ বাণী ।

মিছাগৰ্ষ কৰ, নানা সহচৰ,

তই যে অতি মানিনী ।

ব্রহ্মাণী শিৱাণী, কাৰ্ত্তিকী ইন্দ্ৰাণী,

ইত্যাদি অসংখ্য তোৰ ।

লৈয়া সহচৰ, কৰিছ সমৰ,

ধিক বীৰ্য্যবল তোৰ ।

শুভ বাণী শুনি, দেবী কাত্যায়ণী,

উচিত দিলা উত্তৰ ।

এহি জগতত, মই এক মাত্ৰ,

দ্বিতীয় নাহিকে আৰ ।

দেখ দুৰ্গ তই, ক্ষণিকতে মই,

মোহোৰ বিভূতি যত ।

নিজৰ প্ৰাবৃত, কৰো সম্ভৱণ,

স্থিৰ কৰ তোৰ চিত্ত ॥

ব্রহ্মাণী প্রভৃতি, পাছে দেব শক্তি,

ভৈলাহা লয় চণ্ডীত ।

হুয়া একাকিনী, দেবী কাত্যায়ণী,

শুভক বাণী বোলন্ত ॥

মই বহুৰূপে, প্রবেশি সংগ্রামে,

কৰিলো দৈত্য সংহাৰ ।

সংহরি সবাক, ভৈলো মই এক,
এবে বণে ভব স্থিৰ ॥ (১)

মেধস বদতি, শুনা নবপতি,
পাছে শুন্ত মহাবীর ।

সহিত চণ্ডীৰ, কবন্ত সমৰ,
স্তবাস্তব ভয়ঙ্কৰ ॥

দৈত্যে চণ্ডিকাক, চণ্ডিকা দৈত্যক,
তীক্ষ্ণ তীক্ষ্ণ নানা শৰ ।

গদা শক্তি শূল, পৰিঘ তোমৰ,
মৃগল শেল গুদগৰ ॥

চক্ৰ অসি পাশ, ত্রুব ভিন্দিপাল,
কবন্ত কোপে প্রহার ।

দাক্ষণ সমৰ, শুন্ত চণ্ডিকাৰ,
দেখি ভীত চৰাচৰ ॥

যত তীক্ষ্ণশৰ, কবন্ত প্রহার,
চণ্ডিকা কৰি সন্ধান ।

(২) অনুৰূপ শৰ, হানি দৈত্যেশ্বৰ,
দূৰতে কৰে বাৰণ ॥

(১) ভব, হোৱা !

(২) অনুৰূপ, তত্তুল্য ।

দিব্য অস্ত্র যত, ক্ষেপণ কৰন্তু,

চণ্ডীক প্ৰতি অম্বৰ ।

হুকাৰ শব্দে, দেবী অনায়াসে,

কৰন্তু চণ্ডিকা দূৰ ॥

হানি শৰ শত, অম্বৰ দুৰ্দ্ধৃত,

চণ্ডীক কৰে আচ্ছন্ন ।

কোপে হানি বাণ, চণ্ডিকা দৈত্যৰ,

কৰিলা ধনু ছেদন ॥

১) কাম্বুক খণ্ডিত, দেখি শুল্ক দৈত্য,

লইলা হাতে শকতি ।

চক্ৰে তেতিক্ষ্ণে, দানৱৰ হাতে,

ছেদিলন্তু ভগৱতী ॥

সূৰ্য্য পৰকাশ, খড়্গ চন্দ্ৰ হাস,

বিমল চন্দ্ৰৰ ঢাল ।

ধৰি দৈত্যেশ্বৰ, কোপত অস্থিৰ,

দেবীক প্ৰতি ধাইল ॥

ধৰি ধনু শৰ, চণ্ডিকা সত্ত্বৰ,

খড়্গ চন্দ্ৰ লক্ষি তাৰ ।

(৩) কাম্বুক, ধনু ।

ক্ষেপি তীক্ষ্ণবাণ, কৰিলা খণ্ডন,
 নিবস্ত্র ভৈল অশ্বৰ ॥
 বথ ঘোড়াহত, মাৰখি নিহত,
 কাশ্মুক ভৈল খণ্ডিত ।
 কোপে দৈত্যেশ্বৰ, লইলা মুদগৰ,
 দেবীৰ বধে উদ্বত ॥
 হাততে দৈত্যৰ, কাতিলা মুদগৰ,
 মাৰিদেবী তীক্ষ্ণ বাণ ।
 তথাপি দুৰন্ত, কৰি মুৰ্ছিদূঢ়,
 হিয়াত কৰে ক্ষেপণ ॥
 হস্ত তলাবাত, দৈত্যৰ হিয়াত,
 কৰিলা চণ্ডিকা বেগে ।
 পড়িলা ভূমিত, সেহি মহা দৈত্য,
 পুনশ্চ উঠিলা ছেগে ॥
 উঠি তেতিক্ষণে, দেবীক গগণে,
 তুলিলন্ত দৈত্যেশ্বৰ ।
 চণ্ডিকা তখাত, দৈত্যৰ সহিত,
 কৰন্ত ঘোৰ সমৰ ॥
 কৰে বাহু যুদ্ধ, শূন্য আকাশত,
 চণ্ডিকা দৈত্য সহিত ।

সিদ্ধ মুনিব, কিন্নৰ অমৰ,

দেখিয়া সবে বিস্মিত ।

বহুকাল তাত, অশ্রু সহিত,

চণ্ডিকা কৰি সমৰ ।

বেগে ধরি তাক, ঘুৰাই দশাংশ,

କ୍ଷେପିଲା ଧବଣୀ ତଳ ।

ভূমিতলে পড়ি, দুৰন্ত দেবাৰি,

ଦ୍ରବ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରି ହାତ ।

বধার্থে চণ্ডীৰ, কোপতে অস্থিৰ,

दशम कायूषि यास्तु ।

আসে দৈত্যেশ্বর, কণ্টক দেবর,

চণ্ডিকা কবি দর্শন ।

কবি শূনাঘাত, তাহাৰ হিয়াত,

ভূমিত কৈলা পাতন ।

গত প্রাণ দৈত্য, পবিল ভূমিত,

দেবী শূলে হৈয়া ক্ষত ।

দ্বীপ সমন্বিতে, সাংগৰ সহিতে,

পৃথিবী ভৈলা কম্পিত ॥

শুভ্র মহাদৈত্য, য়েবে ভৈল। হত,

ଜଗତେ ଲଭିଲା ଶାନ୍ତି ।

নিম্নল আকাশ, সূর্য্য পৰকাশ,
 চন্দ্রমা ধৰিলা কাস্তি ॥
 উল্কা বজ্রপাত, আদি মহোৎপাত,
 আছিল পূৰ্ব্বত যত ।
 বিনাশে শুভ্রৰ, সবে ভৈল দূৰ,
 নিয়মে বহে সৰিত ॥
 সবে দেবগণ, হৰষিত মন,
 ভৈলন্ত বধে শুভ্রৰ ।
 গন্ধৰ্বের গাইলা, অম্বৰা নাচিলা,
 হৈলন্ত বাঢ় মধুৰ ॥
 জুৰাইয়া প্রাণ, বহে সমীৰণ,
 প্রকাশে আতি তপন ।
 যজ্ঞৰ অনল, চৌদিকে জ্বলিল,
 আনন্দিত যুনিগণ ॥
 যত অমঙ্গল, সবে ভৈল দূৰ,
 দেবৰো গুচিল দৰ ।
 যত দেৱবৃন্দ, কৰি মহানন্দ,
 কৰন্ত স্তব দেবীৰ ॥
 শুনা নৰগণ, চণ্ডীৰ অখ্যান,
 পাপ তাপ বিনাশন ।

দ্বিজ কীর্তিচন্দ্রে, বচিলা প্রবন্ধে,

চণ্ডীক কৰি স্মৰণ ॥

—ঃঃ○ঃঃ—

ভবভয় নিবাৰিণি দনুজ নাশিনি ।

আমাক কৰুণা কৰা জগত জননি ॥

———ঃঃঃ———

পদ ।

তপোধন বোলে শুনা স্তবথ ৰাজন ।

শুস্তক বধিলা দেবী কৰি মহাৰণ ॥

ইফট সিদ্ধি হেতু আনন্দিত দেবগণ ।

আৰম্ভিলা ভক্তিভাবে চণ্ডীৰ স্তবন ॥

অগ্নিক আগত কৰি হৈয়া কৃতাজ্জলি ।

কৰন্তু অমবে স্তুতি আনন্দে উথলি ॥

আত্মিতৰ তুমি দেবি সন্তাপ নাশিনী ।

হইয়ো প্রসন্না এবে জগত জননি ॥

চৰাচৰ জগতৰ তুমিসে ঈশ্বৰী ।

জগতক কৰা বন্ধা হেৰা বিশেষ্মৰি ॥

বস্তুমতী ৰূপে তুমি ছয়া অবস্থিত ।

ধাৰণ কৰিয়া তুমি ৰাখিছা জগত ॥

অনন্ত শক্তি তবু জলরূপে তুমি ।
 তুমিলাহা সমস্তকে কি বর্ণাবো আমি ॥
 তুমিসে বিষ্ণুৰ শক্তি জগতৰে মূল ।
 তুমি মহামায়া তব অনন্তয়ে বল ॥
 মায়াৰূপে জগতকে কৰিছা মোহিত ।
 হৈলে তুমি স্প্রসন্ন হোৱে লোক মূল ॥
 যজ্ঞবিদ্যা মহাবিদ্যা আদি যতবিদ্যা ।
 তোমাৰসে মূৰ্ত্তি ভেদ তুমি নাত্ৰ আদ্যা ॥
 নাৰী ৰূপে আছে যেই এহি জগতত ।
 সবাই তোমাৰ অংশ তোমাৰ বিদিত ॥
 একাকিনী তুমি মাৰ ব্যাপিলা ভুবন ।
 কিতোমাৰ আছে স্তুতি কৰে কোনজন ॥
 তুমি সৰ্ব স্বৰূপা যে ভোগ মোক্ষদাত্ৰী ।
 তোমাক কৰয় স্তব আছে কাৰ শক্তি ॥
 বাক্যৰ অতীত তুমি মনৰো অতীত ।
 চিদানন্দ ময়ী তুমি গুণৰো অতীত ॥
 কিন্তু এহি তবু মূৰ্ত্তি কৰি নিৰীক্ষণ ।
 কৰিবোহঁ। তব স্তুতি এহি মাত্ৰ মন ॥
 বুদ্ধি ৰূপে আছা তুমি হৃদয়ে সঁবাৰ ।
 ধৰ্ম্ম মোক্ষ প্ৰদা তুমি কৰো নমস্কাৰ ॥

কলা কাষ্ঠ। আদি কালৰূপে অবস্থিত ।
 ছয়া তুমি জগতকে কৰিছা চালিত ॥
 ব্রহ্মাণ্ডৰো হোৱে লয় শক্তিতে তোমাৰ ।
 নাৰায়ণি কৰোহেঁ তোমাক নমস্কাৰ ॥
 সবাৰ মঙ্গল তুমি সৰ্বার্থ সাধিনী ।
 জগতকে কৰা বক্ষা তুমি ত্ৰিনয়ণী ॥
 গৌৰবৰ্ণ দেহ তমু ব্ৰহ্মাণ্ডৰ কান্তি ।
 নাৰায়ণি তব পদে আমাৰ প্ৰণতি ॥
 অজ্ঞান পালন সংহৰণ তব শক্তি ।
 মত্ব বজ্জ আৰু তম তোমাত যে স্থিতি ॥
 তুমি সনাতনী দেবী জগত আধাৰ ।
 তোমাক কৰোহেঁ নাৰায়ণি নমস্কাৰ ॥
 আত্মিতক দৰিদ্ৰক কৰা পৰিত্ৰাণ ।
 পীড়িতক সৰ্বকালে কৰাহা বক্ষণ ॥
 সবাৰো যে মনো দুঃখ কৰা উপশম ।
 নাৰায়ণি কৰো আমি তোমাক প্ৰণাম ॥
 হংসযুত বিমানত কৰি আৰোহণ ।
 ব্ৰহ্মাণ্ডৰ ধৰি ৰূপ কৰিছা পালন ॥
 কুশ জল সিঞ্চি জগতকে দিছা শান্তি ।
 নাৰায়ণি শ্ৰীচৰণে কৰোহেঁ প্ৰণতি ॥

মাহেশ্বৰী ধৰি ৰূপ বৃষভ বাহন ।
 ত্ৰিশূল ভুজঙ্গ চন্দ্ৰ তোমাৰ ভূষণ ॥
 দুৰন্ত দৈত্যৰ দৰ্প কৰিলাহ চূৰ ।
 নাৰায়ণ তোমাক কৰোহোঁ নমস্কাৰ ॥
 ধৰি কাৰ্ত্তিকীৰ ৰূপ আতি মনোহৰ ।
 ময়ূৰ কুকুট সমে কৰিলা বিহাৰ ॥ (১)
 দৈত্য গৰ্ব্ব কৈলা খৰ্ব্ব ধৰি মহাশক্তি ।
 নাৰায়ণ কৰো তামি তোমাক প্ৰণতি ।
 ধৰি বৈষ্ণৱীৰ ৰূপ ভৈলা চতুৰ্ভুজ ।
 শঙ্খ চক্ৰ গদা ধনু তাহাত বিৰাজ ॥
 অনেক অস্ত্ৰৰ ৰণে কৰিলা সংহাৰ ।
 হোৱাহে প্ৰসন্ন নাৰায়ণ নমস্কাৰ ॥
 ধৰি বাবাহীৰ ৰূপ উদ্ধাৰিলা ভূমি ।
 হাতত ত্ৰিশূল চক্ৰ ধৰিলাহ। ভূমি ॥
 দেৱী তুমি শুভকৰ্ণা বধিলা অস্ত্ৰৰ ।
 কৃপা কৰা নাৰায়ণি কৰো নমস্কাৰ ॥
 ভয়ঙ্কৰ নৰ সিংহ মূৰ্ত্তি চমৎকাৰ ।
 ধৰি দেৱী দৈত্যগণ কৰিলা সংহাৰ ॥

(১) বিহাৰ, জীড়া ।

ত্রিভুবন কৈলা বক্ষা সংহৰি অস্তৰ ।
 নাৰায়ণি কৰোহৌ তোমাক নমস্কাৰ ॥
 বজ্রহস্তা তুমি দেবি কিৰীট ধাৰিণী ।
 সহস্র লোচন ধৰি শোভিলা আপুনি ॥
 অনায়াসে বৃত্তাস্তৰ কৰিলা সংহাৰ ।
 নাৰায়ণি তমু পদে প্ৰণাম আমাৰ ॥
 শিবদূতী ৰূপে তুমি বৰষ মাজত ।
 বধিলাহা দৈত্য সেনা অযুত নিযুত ॥
 তব মহানাদে ভৈলা কম্পিত ধৰণী ।
 কৰোহৌ তোমাক সেৱা আমি নাৰায়ণি ॥
 নৰ মুণ্ডমালা গাঁঠি কৰিলা ধাৰণ ।
 ঘোৰ দন্ত পংক্তি তমু কৰাল বদন ॥ (৩)
 মুণ্ডক বধিলা তুমি ৰূপে চামুণ্ডাৰ ।
 নাৰায়ণি কৰোহৌ তোমাক নমস্কাৰ ॥
 তুমি লক্ষ্মী তুমি লজ্জা তুমি বেদ বিদ্যা ।
 শ্ৰদ্ধা পৃষ্টি স্বধাৰূপা নিত্য আৰু আঢ়া ॥
 প্ৰলয়ৰ ৰাত্ৰি তুমি জগত মোহিনী ।
 কৰোহৌ প্ৰণাম তমু পাৰে নাৰায়ণি ॥

(২) বজ্রহস্তা, বজ্র ধাৰিণী ।

(৩) কৰাল, ভয়ঙ্কৰ ।

(১১)

- (৪) তুমিমেধা তুমিশ্ৰেষ্ঠা তুমি সৰস্বতী ।
 তুমি মহেশ্বৰী সম্পদৰো অধিষ্ঠাত্ৰী ॥
 সংহাৰ ৰূপিনী তুমি মঙ্গল কাৰিণী ।
 হইয়ো প্ৰসন্না দেবী নমো নাৰায়ণি ॥
 তুমি সৰ্বৰূপা দেবি সবাৰ ঈশ্বৰী ।
 সমস্তৰে শক্তি তুমি নিজে আছা ধৰি ॥
 দৈত্যভয় হস্তে ৰক্ষা কৰাহা আমাক ।
 দুৰ্গা দেবি ননস্কাৰ কৰোহো তোমাক ॥
 এইয়ে তোমাৰ মনোহৰ ত্ৰিনয়ন ।
 শোভিত বদন পদ্ম তপ্ত হেন হেন ॥
 সৰ্বপ্ৰাণি হস্তে ৰক্ষা কৰোক আমাক ।
 কাত্যায়ণি প্ৰণিপাত কৰোহো তোমাক ॥
 অগ্নিহেন কান্তি যাৰ অতি তীক্ষ্ণ ধাৰ ।
 নাশিলে অশেষ দৈত্য ত্ৰিশূল তোমাৰ ॥
 মেহি শূলে ভয় নাশ কৰোক আমাৰ ।
- (৫) ভদ্ৰ কালি তযু পদে নমো পূৰ্ণৰ্বাৰ ॥
 যেই তব ঘণ্টা শব্দে ব্যাপি জগতক ।
 কৰিলন্ত হীন তেজ সমস্ত দৈত্যক ॥

(৪) মেধা, বিস্মৰণ নোহোৱা বুদ্ধি ।

(৫) ভদ্ৰকালী, বোড়শ ভুজা দুৰ্গা ।

সেহি ঘণ্টা মাতৃ হেন পুত্রক বক্ষণ ।
 পাপহস্তে আমাসক কৰোক পালন ॥
 অশ্রুৰ বক্ত মেদ পঙ্কত পক্ষিল ।
 তীক্ষ্ণ খড়্গ তব হাতে আতিসে উজ্জ্বল ।
 কৰোক আমাৰ শুভ সেহি তৈয়ু অসি । (৬)
 চৰণে শৰণাগত ভৈলোহেঁ দেবেশি ॥
 সব্যে ব্যাধি হোৱে নাশ হৈলে তুমি তুচ্ছ ।
 মনোৰথ হোৱে ব্যর্থ হৈলে তুমি কচ্ছ ।
 নহয় বিপদ তব আশ্রিত জনৰ ।
 কিন্তু সেহি লোক হোৱে আশ্রয় অন্যৰ ॥
 আজি তুমি নানা ৰূপে ধৰি নানা মূৰ্ত্তি ।
 দুৰন্ত দৈত্যক বিনাশিলা ভগৱতী ॥
 তোমা বিনা এহি কৰ্ম্ম কাহাৰ শকতি ।
 নিস্তাৰিলা অমৰক কৰি কৃপা আতি ॥
 ৭) মায়াশাস্ত্ৰে বৈদ্যশাস্ত্ৰে আৰু তৰ্কশাস্ত্ৰে ।
 আত্মবেদ বাক্যে নীতিশাস্ত্ৰে জ্ঞানশাস্ত্ৰে ॥
 আৰু ঘোৰ অন্ধকাৰ সমুদ্র গৰ্ভত ।
 ভ্ৰমাইছাহা জগতকে তুমি অবিৰত ॥

(৬) অসি, খড়্গ ।

(৭) মায়াশাস্ত্ৰ, ভৌতবিদ্যা ।

বাক্সসৰ মध्ये আৰু তীৱ্ৰ বিষধৰ ।
 সৰ্পৰ মাজত আৰু মধ্যত বৈৰীৰ ॥
 দস্যুগণ দাবানল সমুদ্ৰে মধ্যত ।
 থাকি তুমি জগতকে ৰাখিছা সতত ॥
 তুমি বিধ্বংস্বৰী হেতু পালিছা জগত ।
 ব্ৰহ্মাণ্ডৰো আত্মা তুমি ধৰিছা জগত ॥
 যি সবে তোমাত ভক্তি কৰে দৃঢ় ৰূপে ।
 ব্ৰহ্মাদিৰো পূজনীয় সি সব স্বৰূপে ॥
 ব্ৰহ্মাণ্ডৰ যত প্ৰাণী তোমাতে আশ্ৰিত ।
 নানা ৰূপে উপাসনা তোমাক কৰন্ত ॥
 সম্প্ৰতি যে মহাদেবি শত্ৰু বিনাশন ।
 কৰি তুমি জগতক কৰিলা ৰক্ষণ ॥
 এহি ৰূপে স্তম্ভসন্মাহুইয়া সততে ।
 আমাক কৰিবা ৰক্ষা অৰি ভয় হস্তে ॥
 জগতৰ যত পাপ কৰা আশু ক্ষয় ।
 দুৰ্ভিক্ষ মৰক আদি কৰাহা বিলয় ॥
 তুমি পূজ্যা জগতৰে ব্যাধি জগতৰ ।
 নাশ কৰি মহাদেবি কৰা উপকাৰ ॥
 ত্ৰিভুবনবানী লোকে কৰিছে প্ৰণতি ।
 দিয়া ইন্দ্ৰবৰ দেবি তুমি বৰদাত্ৰী ॥

এহি ৰূপে দেবগণে কবিলন্ত স্তুতি ;
 ভৈলাহা প্ৰসন্ন দেবী দুৰ্গা ভগৱতী ॥
 ঘোৰ মূৰ্ত্তি ত্যজি ভৈলা প্ৰসন্ন বদন ।
 স্মিত মুখে ত্ৰিদশক বুলিলা বচন ॥
 মাৱৰ হৃদয় আতি শিৰিষ কোমল ।
 ভক্তৰ স্তুতিত তুৰ্চ্ছা দেবী সৰ্বকাল ॥
 হেন জানি নৰগণে তেজি আন কাম ।
 পাতক চাড়োক বোলা দুৰ্গা দুৰ্গা নাম ॥

—○(*)○—

দিলা ইচ্ছাৰ, ত্ৰিদশ সবাক,
 তুমি দেবি দয়াময়ী ॥

—○—

ছলড়ি ।

ত্ৰিদশৰ স্তুতি, শুনি ভগৱতী,
 ভৈলন্ত সন্তোষ আতি ।
 সমস্ত দেবক, বুলিলন্ত বাক,
 জগতৰ অধিষ্ঠাত্ৰী ॥

হেবা দেবগণ, ভৈলোহৌ প্রসন্ন,
 বাঞ্ছিত কৰা বেকত ।
 দিবো মই বৰ, অৰ্থে জগতৰ,
 সমস্তে মোৰ আদৃত ।
 অমৰ বদতি, মাৰ বিদ্বেশ্বৰি,
 এহি ৰূপে বাৰম্বাৰ ।
 জগত ৰক্ষণ, শত্ৰু বিনাশন,
 কৰিবাহা দিয়া বৰ ।
 ত্ৰিদশৰ বাণী, শুনি কাত্যায়াণী,
 বুলিলা স্ত্ৰধা বচন । (৮)
 দানৱৰ ভীতি, নাহিকে সম্প্ৰতি,
 যোৱা সবে নিজ স্থান ।
 বৈবস্বত নামে, সপ্তম মনুত,
 অষ্টাবিংশ যুগে পুনঃ । (৯)
 শুভ্ৰয়ে নিশুভ্ৰ, নামে অন্য দুই,
 দানৱ হৈব উৎপন্ন ।
 মই সিবেলাত, নন্দৰ ঘৰত,
 যশোদাত হৈয়া জাত ।

(৮) স্ত্ৰধাবচন অমৃত বাক্য ।

(৯) বৰ্ত্তমানেই বৈবস্বত মনুৰ অষ্টাবিংশ কলিযুগ ।

ছুগোটা দৈত্যক, কৰিবোহেঁ নাশ,

বসতি কৰি বিক্ষত । (১০)

ভয়ঙ্কৰ ৰূপে, এহি ধৰাধামে,

ভূয়া মই অবতাব ।

বৈপ্ৰচিহ্ন নামে, দানৱ সৰাক,

বধিবোহেঁ পুনৰ্বাৰ ।

মহা ভয়ঙ্কৰ, সিসব অশ্বৰ,

কৰন্তে মোৰ ভঞ্জন ।

ডালিমৰ ফুল, হেন দন্তপংক্তি,

হৈবন্ত ৰক্ত বৰণ ।

মোক সিবেলাত, স্বৰগে দেবতা,

মৰ্ত্যত মানৱ গণ ।

হেৰক্ত দন্তিকা, নামক উচ্চৰি,

কৰিব সবে স্তবন ।

শতেক বৰিষ, ব্যাপি অনা বৃষ্টি,

হৈবন্ত ধৰণী তলে ।

সিকালত মোক, কৰিব স্তবন,

সমস্ত মুনি মণ্ডলে ॥

(১০) বিক্ষত, বিক্ষাচল পৰ্বত ।

মুনিব স্তুতিত, ছয়া মই ডুফি,
নয়ন ধৰি শতেক ।

হৈবো অবতার, অযোনি সন্তর,
 রাখন্তে যত প্রাণীক ।

শতେକ লୋচনে, যত মুনি গণে,
কৰন্তে মই দৰ্শন ।

শতাব্দী আমাৰ, নাম কৰিবন্ত,
যতেক মানবগণ ।

হেঁবা দেব্ৰগণ, জল বৰিষণ,
যাবত নোহে ধৰাত ।

অজি নানা শাক, দেহ হন্তে মোব,
পুষিবো প্রাণী সমস্ত ॥

শাকন্তবী নাম, সিকালত মোৰ,
জগতে হৈবন্ত খ্যাতি ।

ঋষি মুনি নৰে, কিম্বৰ অমৰে,
কৰিবন্ত মোক স্তুতি ।

দুର୍ଗম নামক, এক মহା ଦৈତ୍ୟ,
 সিকালে କରିবো হত ।

তান হন্তে মোৰ, ভূৰ্গা দেবী নাম
জগতে হৈবন্ত খ্যাত ।

মই পুনৰপি, ভীম ৰূপ ধৰি,
হিমালয় নগেন্দ্ৰত ।

মুনিগণ ৰক্ষা, কৰিবাক হেতু,
কৰিবো ৰাক্ষস হত ॥

মোক সিবেলাত, মুনিগণ যত,
কৰিব ভক্তিরে স্তুতি ।

ভীমা দেবী নাম, ধৰিয়া তথাত,
হৈবোহেঁ। জগতে খ্যাতি ॥

পাছে দৈত্য এক, অৰুণ নামক,
হৈবন্ত দেব অৰাতি ।

বলে মহাবল, পীড়া ত্রিলোকৰ,
কৰিব অস্ত্ৰৰে আতি ॥

ভ্ৰমৰ বেষ্টিত, ভ্ৰমৰৰ ৰূপ,
ধৰি মই সিবেলাত ।

হিতে ত্রিলোকৰ, সি মহা স্তৰক,
অবশ্যে কৰিবোহত ॥

সিদ্ধ গুনিবৰে, দেব বিদ্যাধৰে,
সমস্তে মোৰ স্তবন ।

কৰিব উল্লাসে, সেহি অবসৰে,
লৈবোহেঁ ভ্ৰামৰী নাম ॥

দানব জনিত, এনুবা পীড়ণ,
হৈবন্তু যেই বেলাত ।

সিবেলাত মই, অবতার হই,
করিবো শত্রু নিপাত ॥

জগত জননী, বিপদ নাশিনী,
অপার রূপা তাহার ।

নাশি দৈত্যগণ, জগত বক্ষণ,
করিলন্তু ভয় দূর ॥

হেন জানি নবে, দেবীক অন্তরে,
স্বমৰাহা ঘনে ঘনে ।

আখ্যান চণ্ডীর, আতি মনোহর,
দ্বিজ কীর্ত্তি চন্দ্রে ভনে ॥

—○●○●○—

দুর্গতি নাশিনি ।

দানব ঘাতিনি ।

কৰা কৃপা মাৰ ।

পতিত পাবনি ॥

—:—:—

ঝুনা ।

পুনৰপি দেবী

অমৰ গণক

হসিত বদনে

বুলিলন্ত বাক ।

স্তবে তোমাসাৰ

মোক যেইজন

কাৰিবন্ত সদা

ভাক্তিত স্তবন ॥

তাৰ যত পীড়া

বিপদ নিচয়

কাৰবোহে নাশ

নাহিকে সংশয় ।

মধু কৈতভৰ

মহিষা স্তবৰ

বধৰ সন্মাদ

শুভ নিশুভৰ ॥

যি সবে ভাক্তিৰে

কাৰব কার্তন

হৈব সিসবার

ধন কাঁতি মান ।

অটমী অথবা

নরমী তিথিত

চতুর্দশাতবা

আমাৰ মাহাত্ম্য ॥

একাচন্ত ভাবে

যিসবে আমাত

কৰি দৃঢ়ভাক্তি

শ্রবণ কৰন্ত ।

নোহে সিসবার

অলপো দুষ্কৃত

বিপদ দৰিদ্ৰতা

বন্ধুৰে বিযুক্ত ॥

শত্রু হস্তেভয়	আক দণ্ড্যভয়
নৃপতিৰ ভীতি	কদাপি নহয় ।
অস্ত্র শস্ত্ৰভয়	আক অগ্নিভয়
জলহস্তে ভয়	নহয়নিশ্চয় ।
অতএব মোৰ	উত্তম আখ্যান
[১] সমাহিত মনে	কৰিব পঠন ।
সদা ভক্তিভাবে	কৰিব জ্ঞান
সেহিসে মঙ্গল	আতি বিতোপন ॥
আমাৰ আখ্যানে	অনেক উৎপাত
মহা মাৰী পীড়া	কৰিবন্তু নষ্ট ।
নানা উপদৰ্গ	মহামাৰী জন্ম
মোহোৰ মাহাত্ম্যে	কৰিব বাৰণ ॥
গৃহেখাৰ মম	পবিত্ৰ আখ্যান
ভক্তিভাবে সদা	কৰন্তু পঠন ।
নকৰোঁহে ত্যাগ	তাহাৰ ভবন
সৰ্ব্ব কালেতাত	কৰো সন্নিধান ॥
যজ্ঞ বলিদান	আমাৰ পূজাত
[২] পুত্ৰ জন্মবিহা	আদি উৎসৱত ।

[১] সমাহিত মনে, একান্ত ভাবে ।

[২] বিহা, বিবাহ ।

মোৰ এহিকথা	কৰিব পঠন
ভক্তিভাবে সবে	কৰিব শ্রবণ ।
হোকবা পণ্ডিত	যদ্বা অপণ্ডিত
মোহোৰ আখ্যান	পূৰ্বক কৰন্তু ।
পূজা বলিহোম	সাদৰে গ্রহণ
কৰি কৰোতাৰ	বান্ধিত পূৰণ ।
যেই জনে মোৰ	শৰত কালত
বাৰ্ষিক অৰ্চন	শ্রদ্ধাত কৰন্তু ।
তাত যদি মোৰ	পবিত্ৰ আখ্যান
ভক্তি ভাবে নৰে	কৰয় শ্রবণ ।
সমস্ত বিপত্তি	প্ৰসাদে আমাৰ
নাহিকে সংশয়	দূৰ হয় তাৰ ।
হোৱে ধনধান্য	ঈশ্বৰ্য্য অপাৰ
আক ভাৰ্যাপুত্ৰ	কৃপাত যে মোৰ ।
শুনিলে আমাৰ	পবিত্ৰ আখ্যান
আক অবতাৰ	বণে পৰাক্ৰম ।
নথাকন্ত তাৰ	হৃদয়ত ভীতি
পাৰে স্তম্ভশান্তি	অনেক বিভূতি ।
যিসবে আমাৰ	চৰিত্ৰ শ্রবণ
কৰে সিসবাৰ	হৈবন্ত কল্যাণ ।

শক্রগণ ক্ষয়	বংশধ উন্নতি
পুত্র পৌত্র সহ	আনন্দত গতি ।
দুঃস্বপ্ন দর্শনে	শাস্তিক কন্মত
উগ্রগ্রহ পীড়া	জনিত ব্যাধিত ।
মোৰ উপাখ্যান	কৰিব শ্রবণ
উপদর্গ যত	হৈবে উপশম ॥
ভূতাদি সম্ভব	পীড়া বালকৰ
কৰে নিবারণ	আখ্যানে আমাৰ
অন্যোন্নে বিবাদ	হৈলে উপস্থিত
কৰয় ভঞ্জন	আমাৰ চৰিত ॥
দুৰ্ভুত সবাৰ	কৰে বল হীন
ভূত পিশাচক	কৰন্তু নাশন ।
আমাৰ আখ্যান	কৰে যদি পাঠ
কৰোহেঁ। সন্নিধি	নিশ্চয়ে তাহাত
গন্ধ পুষ্প ধূপ	দীপ বলি দান
অভিষেক হোম	ব্রাহ্মণ ভোজন ।
আক নানা ভোগ্য	ৰতন কাঞ্চন
দিয়া মোককৰে	প্রত্যহ পূজন ।
কৰি বৰিষেক	ইমতে অর্চন
কৰন্তু যাদৃশ	প্রীতি উপাদন

একবার মাত্র
 শুনিলে তাদৃশ
 মোৰ অবতাৰ
 আৰু ভক্তিনয়
 কৰে পাপ নাশ
 প্রাণীগণ হস্তে
 সমৰ কালীন
 শুনে যদি মোৰ
 শত্ৰুকৃত ভয়
 সুখ সম্পদত
 তোমা সবে যেই
 কৰিলেক আৰু
 কৰিলন্ত মোক
 সিসৰ স্তবনে
 অৰণ্যত কৰে
 দম্ভ্যগণে যদি
 শত্ৰুগণে যদি
 সিংহ ব্যাঘ্ৰ হস্তী
 কোপত ৰাজাৰ
 অথবা দোষত

আখ্যান আমাৰ
 প্রীতি হয় মোৰ ।
 কথাৰ কীৰ্তনে
 ভাবত শ্রবণে ।
 আৰোগ্য প্রদান
 কৰে পৰিত্ৰাণ ॥
 দৈত্য বিনাশন
 পুৰুষে আখ্যান ।
 নহয় তাহাৰ
 যাই সৰ্বকাল ।
 কৰিলাহা স্তুতি
 নাৰদ প্রভৃতি ।
 বিধাতা স্তবন
 হোৱে তদ্বজ্ঞান ।
 অনলে বেষ্টিত
 আক্ৰমে মাৰ্গত ।
 ধৰে নিৰ্জনত
 পীড়ন্ত বনত ।
 বধ্য ভূমিগত
 লৌহ নিগড়িত ।

সমুদ্রের মধ্যে	নৌকাবোহণত
করে যদি বায়ু	তাত আঘূর্ণিত ॥
দ্রাক্ষ সংগ্রামে	হৈলে অস্ত্রপাত
ত্রিণাদি পীড়াত	ইসব বাধাত ।
করে যদি মোর	চরিত স্মরণ
বাধাহন্তে ত্রাণ	পারে নবগণ ॥
চরিত স্মরণে	মোর প্রভাবত
সিংহ বাঘ হাতী	দস্ত্য বৈরি যত ।
ভকতক মোর	নকরি ধর্ষণ (৩)
দূর হন্তে সবে	করে পলায়ণ ॥
মেধস বদতি	চণ্ডিকা গোসানী
অমর গণক	এহিকপে বাণী ।
বলি আশ্বাসিয়া	স্বরথ রাজন
আগত সবাব	ভৈলা অন্তর্দান ॥
শত্রু বিনাশন	ভৈল ত্রিদশব
গুচিল সবাব	ভয় দানবব ।
পালাষজ্ঞভাগ	যথা পূর্ববত
নিজ নিজ ভাগে	বসিলা স্বর্গত ॥

(৩) ধর্ষণ, হিংসা ।

ভৈলা য়েবে হত	শুভ মহাম্ভব
বণত নিশুম্ভ	হাতে চণ্ডিকাৰ ।
চণ্ডিকাৰ ভয়ে	শেষ দৈত্য যত
প্রবেশিলা পাছে	পাতাল পুৰীত ॥
এহি ৰূপে নৃপ	দেবী সনাতনী
হুয়া অবতাৰ	জগত জননী ।
কৰে পুনঃ পুনঃ	জগত পালন
দুৰ্ব্বৃত্তক বলে	কৰি সংহৰণ ॥
মুহিছে প্ৰাণীক	সেহি ভগৱতী
স্ৰাজিছে জগত	সেহি দেব শক্তি ।
কৰিলে ভকতি	হুয়া তুলি আতি
দেস্ত তত্ত্বজ্ঞান	অতুল বিভূতি ॥
প্ৰলয় কালত	ধৰণীৰ পতি
মহামাৰী ৰূপে	সেহি ভগৱতী ।
অখিল ব্ৰহ্মাণ্ড	ব্যাপি ঘোৰ ৰূপে
জগতৰ প্ৰাণী	সংহৰে নিমিষে ॥
মহামাৰী দেবী	জনম ৰহিত
স্ৰজে প্ৰাণীগণ	সৃষ্টিৰ কালত ।
স্থিতিকালে দেবী	জগত জননী
প্ৰাণীক পালন	কৰে সনাতনী ॥

লক্ষ্মী ৰূপে সেহি	মনুষ্য গৃহত
কৰয় নিবাস	সম্পদ কালত ।
অভাবে দেবীৰ	যত নৰগণ
পাৰে নানা দুঃখ	আক যে মৰণ ।
গন্ধ পুষ্প ধূপ	আদি উপহাৰ
দিয়া পূজা স্তব	কৰন্তু দেবীৰ ।
তাক প্ৰতি দেবী	ধন পুত্ৰ দান
আক ধন্যে মতি	কৰন্তু প্ৰদান ।
আছে যত দ্ৰব্য	মাৰুৰ অৰ্ধান
দ্ৰব্য অশ্বেষণে	নাই প্ৰয়োজন ।
একান্ত ভকতি	দেবীৰ চৰণে
কৰা এক মনে	সবে নৰগণে ।
খণ্ডোক আমাৰ	সংসাৰ বন্ধন
এহিমাৰ্জ চিন্তা	কৰা সৰ্ব্বজন ।
দুৰ্গা নাম জপ	কৰা নিবন্তৰ
খসিব বন্ধন	লভিবা নিস্তাৰ ।

—:~:—

অসাৰ সংসাৰ, দুৰ্গা পদ সাৰ,
কৰাহা হিয়াত ধ্যান ।

—:~:—

পদ ।

ঋমিয়ে বোলন্ত শুনা স্বৰথ ৰাজন ।
 নমন্ত পুৰুষাৰ্থদ দেবীৰ আখ্যান ।
 তোমাৰ আগত মই কৰিলো বেকত ।
 মহাশক্তি মতী দেবী ধৰিছে জগত ।
 বিষ্ণু মায়া ভগৱতী হৈলে স্প্রসন্ন ।
 মায়ামোহ দূৰ হয় লভে তত্ত্বজ্ঞান ।
 তুমি এহি বৈশ্ব আৰু জ্ঞানীজন যত ।
 মায়ায়ে কৰিছে যুদ্ধ কৰিব মোহিত ।
 একচিত্ত মনে ৰাজা দেৱীত শৰণ ।
 হই ভক্তি ভাবে কৰা দেৱীৰ পূজন ।
 আৰাধনে হই তুমি দেৱী ভগৱতী ।
 মনুষ্যক কৃপা কৰি দিয়ে ভুক্তি মুক্তি ।
 জৈমিনিক সম্বোধি বুলিলা মাৰ্কণ্ডেয় ।
 মেধস সমীপে পাইলা দেৱীৰ নিশ্চয় ।
 স্বৰথ সমাধি পাছে মেধস মুনিক ।
 দণ্ডৱতে প্রণমিলা কৰি কাকুৰাক ।
 ৰাজনাশ হেতু দুঃখ আছিল ৰাজাৰ ।
 পুজাদিত মোহ আৰু সমাধি বৈশ্বৰ ।

তথাপি ঋষিৰ আজ্ঞা শিবোধাৰ্য্য কৰি ।
 তেতিগুণে তপস্শাক ধৰিলা আবৰি ॥
 প্ৰণমি মূৰিক দুই দেৱীৰ দৰ্শনে ।
 অভিলাষ কৰিগৈলা নদীৰ পুলিনে ॥ (১)
 তাত বসি বৈশ্য আৰু স্ত্ৰবথ নৃপতি ।
 দেৱী স্তম্ভ জপি কৰে দেৱীত ভৰ্জতি ॥
 মূৰ্ত্তিকাৰ দেৱী মূৰ্ত্তি কৰিয়া নিৰ্ম্মান । (২)
 দুই জনে ভক্তি ভাবে কৰন্ত পূজন ॥
 গন্ধ পুষ্প দুপ দীপ দিয়া কৰে হোম ।
 ভূমিত পাড়িয়া কৰে অষ্টাঙ্গ প্ৰণাম ॥
 নিবাহাৰ তাহাৰ হৈয়া দুই জন ।
 নিজ দেহ হস্তে বন্ধ কৰন্ত প্ৰদান ॥
 বনিয় ত্ৰিতয এহিকপে আৰাধন ।
 কৰন্তে বুলিলা দেৱী প্ৰত্যক্ষ বচন ॥
 হে নৃপ হে বৈশ্য দুই বাহাক লাগিয়া ।
 কৰিলাহা কন্ট এত মই মহামায়া ॥

(১) পুলিন, নদীতীৰ ।

(২) মূৰ্ম্ময়া মূৰ্ত্তি, সাত্বিকী মূৰ্ত্তি, অম্বিকা মূৰ্ত্তি
 কৰাই সম্ভব ।

কৰা ব্যক্ত মনোৰথ উভয়ে নিজৰ ।
 হৈলু তুৰ্ট কৰিবোহঁো পুৰণ দোহাৰ ॥
 মাৰ্কেণ্ডেয় বদতি শুনিয়ো মূনিবৰ ।
 দেবীক প্ৰণাম কৰি প্ৰাৰ্থিলাহা বৰ ॥
 জন্মান্তৰে হোক মোৰ অক্ষুন্ন ৰাজত্ব ।
 ইজন্মত কৰো মই বলে শত্ৰু নষ্ট ॥
 শত্ৰু নাশি হোক মোৰ ৰাজ্যত বসতি ।
 বাঞ্চিলন্ত এহি বৰ স্তবধা নৃপতি ॥
 সংসাৰ বিৰগী সেহি বৈষ্ণৱ মহামতি ।
 পুজু ভাৰ্যা আৰু দেহে নকৰি আশক্তি ॥
 “মোৰ” নই এহি জ্ঞান নথাকোক মোৰ ।
 খুজিলন্ত ব্ৰহ্ম জ্ঞান সন্নিপে দেবীৰ ॥
 উভয়ৰ নিবেদন শুনি কাত্যায়ণী ।
 প্ৰথমে ৰাজ্যক দেবী বুলিলন্ত বাণী ॥
 অল্প দিনে মহাৰাজ নাশি শত্ৰুগণ ।
 অকণ্টক পাবা ৰাজ্য নকৰা চিন্তন ॥
 এহি ৰাজ্য ভোগ তুমি কৰি সমাপতি ।
 সূৰ্য্য দেব হস্তে পুনঃ হইবা উপত্তি ॥
 সাবৰ্ণিক মনুনামে হৈবাহা সিকালে ।
 শাসিবা বিবিধ প্ৰজা ন্যায় ধৰ্ম্ম বলে ॥

বৈশ্যবৰ তুমি যেই কৰিলে প্ৰাৰ্থন ।
 তোমাত হইলো তুচ্ছ কৰিলো প্ৰদান ॥
 তব্ৰ জ্ঞান হোক তব মূল্যবৰ সাধন ।
 খণ্ডোক সংসাৰ পাশ লভাহা নিৰ্ব্বান ॥
 দোহাৰ অভীষ্ট এহিকপে কৰি পূৰ্ণি ।
 অন্তৰ্হিতা ভৈলা তাত দেবী জগন্মুৰ্ত্তি ॥
 ক্ষত্ৰিয় প্ৰবৰ সেহি স্বৰথ নৃপতি ।
 ভৱানীৰ পাই বৰ পুলকিত আতি ॥
 শত্ৰুনাশ কৰি ৰাজ্য গতি তেতিক্ষণে ।
 পূজিলা দেবীক পাছে অনেক বিধানে
 সেহি ৰাজা পুনৰপি সূৰ্য্য হন্তে জাত ।
 হৈয়া সাৰ্বগ্নিক নামে মনুহৈব খ্যাত ॥
 ভুক্তি মূল্য প্ৰদা এহি চণ্ডীৰ আখ্যান ।
 চণ্ডীৰ চৰণ চিন্তি কাৰলো ৰচন ॥
 নানা অপৰাধ মোৰ হৈছে ৰচনাত ।
 কৰা ক্ষমা জগদ্ধাত্ৰি কৰেঁ। প্ৰণিপাত ॥
 মই অতি অল্পমতি মহিমা তোমাৰ ।
 অনন্ত যে কি প্ৰকাৰে কৰোঁহে প্ৰচাৰ ॥
 নিজ গুণে নিজে দেবি হইয়া প্ৰসন্ন ।
 মোৰ অপৰাধ যত কঢ়িয়ো মৰ্ষণ ॥

অস্তিম কালত তমু চৰণ কমল ।
 চিন্তি যেন আত্মা মোৰ ত্যজে কলেবৰ ॥
 এহি আশা কৰি মনে চণ্ডীৰ আখ্যান ।
 বচিলো কৰিলো মই চণ্ডীত অৰ্পণ ॥
 শুনা সবে নৰগণ তেজি আন কাম ।
 পাতক চাড়োক ডাকি বোলা দুৰ্গা নাম ॥

—ঃঃ—

ভুল সংসোধন ।

পঞ্চাচ পিঠিৰ চাৰি সাৰিৰ তলত ।
 কথা কাকি এৰা পৰি গৈছে ।
 তুমি স্বাহা ৰূপে দেবী সমস্ত যজ্ঞত ।
 দেবতাক দিছা তৃপ্তি পিতৃক স্বধাত ॥

যোৰহাট মথ্যে গ্রাম নাম বালিগ্রাম ।
 ব্রাহ্মণৰ নিবসতি আমাৰ জনম ॥
 তপস্বী কৌশিক ঋষি বংশ প্রবর্তক ।
 গোস্বামী পদপী মম জানে সৰ্বলোক ॥
 জননী শ্রীদুৰ্গাদেবী পিতা বামচন্দ্র ।
 তাহান অঙ্গজ মই নাম কাণ্ডিতন্দ্র ॥
 অগ্নিব পিঠিত ভক্ত বস্ত্র চন্দ্র মনে ।
 শকাৰ্কে আগাও আগে নাম অ দিনে ॥
 চণ্ডীৰ চৰণ পদ্ম ধাব কলযত ।
 পদাৰ্থে চণ্ডী পদ কৰি দেৱ সমাপ্ত ॥
 নুনাধিক দেৱ বাদি তাৰে উবাচ ।
 চণ্ডিকাৰ গুণে হেব তৰোণ্যে থাকিত ॥
 মূৰিন্দো যে নীতি অৰে হোৱে কদাচিত
 আৰ্মি অতি অন্ননাত নো অংখ্যাত ॥
 জ্ঞানীজনে মাৰি দোষ কাৰে মৰণ ।
 নকৰে সিধবে পৰ দোষ উদ্ধাটন ॥

— — — ১৩৮ — — —

সম্পূৰ্ণ ।